

แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๕๓ ๕๘๙๒ โทรสาร ๐ ๓๘๕๓ ๕๘๙๑

<http://province.m-culture.go.th/chachoengsao/new>

แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา

ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔)

คำนำ

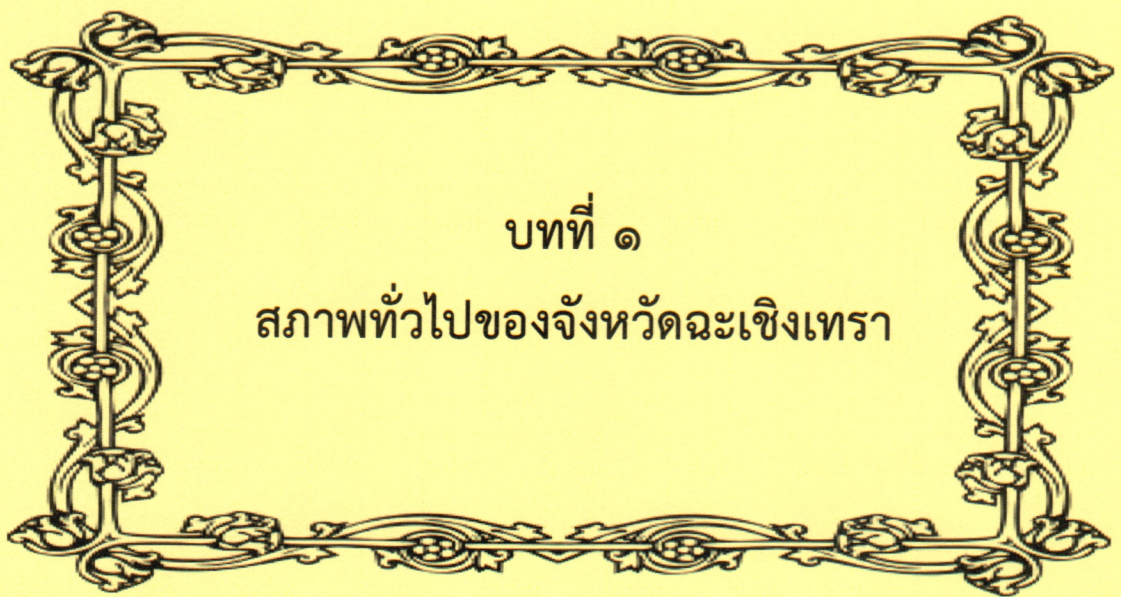
การจัดทำแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) นี้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในทุกขั้นตอนของการจัดทำแผนแม่บทฯ อย่างกว้างขวาง ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทางและรายละเอียดของยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมคุณธรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อมุ่งสู่เป้าประสงค์ “ประชาชนปฏิบัติตนตามหลักคำสอนทางศาสนาที่ตนนับถือ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ”

แผนแม่บทฯ ฉบับนี้ กำหนดทิศทางหรือแนวทางให้หน่วยงานดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม ให้เป็นเอกภาพ และต้องการให้มีหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการประสานภารกิจด้านการส่งเสริมคุณธรรม อย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีทิศทางเดียวกันทั้งประเทศ จึงต้องบูรณาการการดำเนินงานของทุกภาคส่วนในการแปลงแผนแม่บทฯ ไปสู่การปฏิบัติ และให้มีการกำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและองค์กรภาคีเครือข่าย ทุกภาคส่วนได้นำแผนแม่บทฯ ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อจังหวัดฉะเชิงเทรา

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา มุ่งหวังว่า เมื่อทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) ไปสู่ การปฏิบัติแล้ว ย่อมก่อให้เกิดผลดีในทุกระดับ ผลที่ได้รับจากแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา เกิดชุมชนคุณธรรม สังคมคุณธรรม ที่ยึดมั่นในสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเอื้ออาทรอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสมานฉันท์ โดยมีระบบการเสริมสร้าง คุณธรรมอย่างเข้มแข็ง ระบบการศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีกิจกรรม/หลักสูตรที่ส่งเสริมคุณธรรมชัดเจน มีการรณรงค์ส่งเสริมคุณธรรมอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ทุกภาคส่วนในจังหวัดฉะเชิงเทราให้ความสำคัญ ต่อการเสริมสร้างคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม เกิดชุมชนคุณธรรมที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเพิ่มขึ้น และประชาชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงาม โดยปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา น้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิต ดำรงรักษาไว้ซึ่งวิถีวัฒนธรรมไทยมีความสุขอย่างมั่นคงและยั่งยืน

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา

บทที่ ๑

สภาพทั่วไปของจังหวัดฉะเชิงเทรา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ ๑ สภาพทั่วไปของจังหวัดฉะเชิงเทรา	๑
ประวัติความเป็นมา	๑
ข้อมูลด้านวัฒนธรรม	๕
ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและโดดเด่นในจังหวัด	๑๔
บทที่ ๒ การประเมินสถานการณ์ปัญหาและการดำเนินงาน ด้านส่งเสริมคุณธรรม	๒๕
บทที่ ๓ แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (๒๕๕๙-๒๕๖๔)	๒๘
วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจ วัตถุประสงค์หลัก	๒๘
ตัวชี้วัด	๒๙
ยุทธศาสตร์การส่งเสริมคุณธรรม	๓๐
รายละเอียดของยุทธศาสตร์และแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม	๓๑
ผลที่ได้รับจากแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา	๕๕
บทที่ ๔ การบริหารจัดการแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา	๕๗
ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)	
ภาคผนวก	

บทที่ ๑

สภาพทั่วไปของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดฉะเชิงเทรา หรือ **แปดริ้ว** เป็นจังหวัดที่เก่าแก่ และมีความร่มเย็นภายใต้ร่มโพธิ์ร่มไทรของพระพุทธรูปองค์สำคัญ คือ พระพุทธโสธรอันศักดิ์สิทธิ์ คู่บ้านคูเมืองแต่โบราณกาล ในอดีตเคยเป็นเมืองหนึ่งในมณฑลปราจีนบุรี ได้รับการสถาปนาเป็นจังหวัดในปี พ.ศ. ๒๔๕๙

ตามเอกสารทางประวัติศาสตร์ ชื่อ “ฉะเชิงเทรา” ปรากฏเป็นครั้งแรกในรัชสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชา แห่งกรุงศรีอยุธยา ประชาชนในสมัยนั้นเรียกเมืองของตนว่า “แปดริ้ว” แต่ทางราชการเรียกว่า “ฉะเชิงเทรา”

ชื่อ “ฉะเชิงเทรา” มีต้นเค้าหนึ่งมาจากหนังสือประชุมพระราชนิพนธ์ภาคปักษ์ ภาค ๑ ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีความอ้างถึงเมืองฉะเชิงเทราว่า ชื่อบ้านเมืองเหล่านี้เป็นชื่อไทยบ้าง ชื่อเขมรบ้าง เป็นสองชื่อทั้งไทยเขมรบ้าง อย่างเมืองฉะเชิงเทราเป็นชื่อเขมร เมืองแปดริ้วเป็นชื่อไทย นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีบางท่านมีความเห็นว่า “ฉะเชิงเทรา” น่าจะเพี้ยนมาจากคำเขมรว่า “สตรง์ตรง” หรือ “ฉ’ทริงเทรา” ซึ่งแปลว่า “คลองลึก” ความเห็นนี้คงอาศัยเหตุผลทางภูมิศาสตร์ด้วย เพราะเมืองฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่สองฝั่งแม่น้ำบางปะกง เมื่อครั้งขอมยังมีอำนาจปกครองแผ่นดินไทยอยู่นั้น เมืองนี้เป็นเมืองที่อยู่ในอำนาจการปกครองของขอมมาก่อน เป็นไปได้ว่า ชาวเมืองในสมัยโบราณ อาจจะเรียกแม่น้ำบางปะกงว่า “คลองลึก” หรือ “คลองใหญ่” ตามลักษณะที่มองเห็นและด้วยอิทธิพลเขมรจึงได้เรียกชื่อแม่น้ำเป็นภาษาเขมรว่า “สตรง์ตรง” หรือ “ฉ’ทริงเทรา” ครั้นเรียกกันไปนานๆ เสียง ก็เพี้ยนกลายเป็น “ฉะเชิงเทรา” เมืองที่อยู่บนฝั่งแม่น้ำก็พลอยได้ชื่อว่า “ฉะเชิงเทรา” ไปด้วย

ความเป็นมาของชื่อ “แปดริ้ว” นั้นมาจากคำบอกเล่าสืบต่อกันมาว่าเมืองนี้เป็นเมืองอยู่ข้าง อยู่น้ำ ในน้ำอุดมสมบูรณ์ด้วยสัตว์น้ำนานาชนิด โดยเฉพาะปลาช่อน ซึ่งเป็นปลาน้ำจืดมีชุกชุม และขนาดใหญ่กว่าในท้องถิ่นอื่น เมื่อนำมาแลเพื่อตากทำปลาแห้งต้องแลถึงแปดริ้ว ซึ่งปกติจะแลเพียงสี่ริ้ว หรือ ห้าริ้ว เมืองนี้จึงได้ชื่อว่า “แปดริ้ว” ตามขนาดของปลาช่อนซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะเมือง นอกจากนี้ ชื่อ “แปดริ้ว” ยังได้รับอิทธิพลมาจากนิทานพื้นบ้าน คนในท้องถิ่นพนมสารคามเล่าถึงเรื่อง “พระรถ-เมรี” ซึ่งเป็นนิทานเรื่องหนึ่งในปัญญาสุชาดกว่า ยักษ์ได้ฆ่านางสิบสองแล้วลากศพไปยังทำน้ำในบริเวณที่เป็นคลอง “ท่าลาด” แล้วฆ่าและศพออกเป็นริ้วๆ รวมแปดริ้วแล้วทิ้งลอยไปตามลำน้ำท่าลาด ริ้วเนื้อ ริ้วหนังของนางสิบสองลอยออกมายังแม่น้ำบางปะกงไปจนถึงฉะเชิงเทรา เมืองนี้จึงได้ชื่อว่า “แปดริ้ว”

ข้อสันนิษฐานการตั้งเมืองฉะเชิงเทราปรากฏครั้งแรกในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีฐานะเป็นหัวเมืองชั้นใน หรือ เมืองจัตวา ในแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. ๑๙๙๑- พ.ศ. ๒๐๓๑) แต่สำหรับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ปรากฏหลักฐานชัดเจนในสมัยพระนเรศวร ที่ใช้เมืองฉะเชิงเทราเป็นที่รวบรวมไพร่พล ด้วยชัยภูมิของเมืองที่เหมาะสมแก่การกำสงครามกองโจรทำให้ฉะเชิงเทราเป็นเมืองหน้าด่านป้องกันศัตรู เพื่อป้องกันเมืองหลวง จวบจนถึงสมัยรัชการที่ ๕ เมื่อทรงเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองแผ่นดินใหม่ ฉะเชิงเทราจึงมีฐานะเป็นเมืองๆ หนึ่งในมณฑลปราจีนบุรี จากนั้นในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาค จึงได้เปลี่ยนจากเมืองมาเป็นจังหวัด เรียกว่า จังหวัด “ฉะเชิงเทรา” โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ครองเมือง

ตราประจำจังหวัด

ตราประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นรูปโบสถ์วัดโสธรวรารามวรวิหาร ความหมาย คือ เป็นจุดศูนย์รวมของประชาชนชาวจังหวัดฉะเชิงเทรา ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน

ธงประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา

ธงประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา ความหมาย : สีแดงเลือดนก คือความเสียสละ ความสามัคคีจากการต่อสู้และได้มาซึ่งชัยชนะของพระนเรศวรมหาราชในสมัยกรุงศรีอยุธยา และพระเจ้าตากสินมหาราชต่อสู้ชนะข้าศึกทั้งทางบกและทางน้ำ สีเหลืองหมายถึงสีประจำรัชกาลในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ศาสดาของศาสนาพุทธ หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ ความชุ่มชื้น ความร่มเย็น และองค์หลวงพ่อบุญรอดที่ล่องมาทางแม่น้ำบางปะกง

คำขวัญประจำจังหวัด

“แม่น้ำบางปะกงแหล่งชีวิต   พระศักดิ์สิทธิ์หลวงพ่อโสธร
พระยาศรีสุนทรปราชญ์ภาษาไทย   อ่างฤๅไนป่าสมบูรณ์”

ต้นไม้/ดอกไม้ประจำจังหวัด

ต้นไม้ประจำจังหวัด “ต้นนนทรีป่า” ชื่ออื่น กว่าเขก (เขมร-กาญจนบุรี) คางรัง คางฮัง (พิษณุโลก) จ้าขาม ช้าขม (ลาว) ตาเขก (เขมร-บุรีรัมย์) นนทรีป่า (ภาคกลาง) ราง (ส่วย-สุรินทร์) ร้างอะราง อะล้าง (นครราชสีมา) อินทรี (จันทบุรี) ลักษณะทั่วไป เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูง ๑๕-๓๐ เมตร เรือนยอดเป็นรูปพุ่มกลมทึบ เปลือกต้นสีทองหรือสีเทาอมน้ำตาล ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ใบย่อยรูปขอบขนานปลายใบและโคนใบมน ออกเป็นคู่ตรงข้ามกัน ออกดอกเป็นช่อตามปลายกิ่งหรือง่ามใบ สีเหลืองสด กลีบดอกมีลักษณะย่น ออกดอกพร้อมกับใบอ่อนช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม ผลเป็นฝักแบบรูปหอก

ดอกไม้ประจำจังหวัด “ดอกนนทรี” ชื่ออื่น กระถินป่า กระถินแดง (ตราด) นนทรี (ทั่วไป) สารเงิน (แม่ฮ่องสอน) ลักษณะทั่วไป เป็นไม้ยืนต้นทรงพุ่มสูงได้ถึง ๒๕ เมตร กิ่งผลัดใบ เรือนยอดรูปร่ม แผ่กว้าง ใบเป็นใบประกอบขนนกสองชั้นรูปไข่ ออกดอกเป็นช่อตั้งขนาดใหญ่ที่ปลายกิ่งสีเหลืองมีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกดอกในฤดูแล้ง ช่วงเดือนมีนาคม-มิถุนายน

ลักษณะภูมิประเทศ

๑. ที่ตั้ง

จังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศ อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๓ องศา ๑๐ ลิปดา ถึง ๑๓ องศา ๑๕ ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๐ องศา ๕๐ ลิปดา ถึง ๑๐๒ องศา ๑ ลิปดา ตะวันออก จังหวัดฉะเชิงเทราจัดไว้ในเขตภาคกลางตะวันออกหรืออยู่ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายฝั่งทะเล ตะวันออก (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง) อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๗๕ กิโลเมตร ตามทางหลวง รถยนต์ หมายเลข ๓๐๔ (สุวินทวงศ์) หรือประมาณ ๘๒ กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข ๓๔ (บางนา-ตราด) แยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๑๔ (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) และประมาณ ๖๑ กิโลเมตร ตามทางรถไฟสายตะวันออก

๒. พื้นที่

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเนื้อที่ประมาณ ๕,๓๕๑ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓,๓๔๔,๓๗๕ ไร่ เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้างใหญ่เป็นอันดับสองของภาคตะวันออกรองจากจังหวัดจันทบุรี และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดนครนายก
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี ระยอง จังหวัดจันทบุรี และอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดปทุมธานี และกรุงเทพฯ

สภาพทางการปกครองและการเมือง

จังหวัดฉะเชิงเทราแบ่งเขตการปกครองแบ่งออกเป็น ๑๑ อำเภอ ๙๑ ตำบล และตำบลในเขตเทศบาล ๒ ตำบล ๘๙๒ หมู่บ้าน ๓๒ เทศบาล (๑ เทศบาลเมือง ๓๑ เทศบาลตำบล) ๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๗๖ องค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงจำนวนอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

อำเภอ	เขตการปกครอง				
	ตำบล (ปกครองท้องที่)	ตำบล (ในเขตเทศบาล)	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.
อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา	๑๘	๑	๑๙๒	๒	๑๘
อำเภอบางคล้า	๘	๑	๕๖	๒	๗
อำเภอแปลงยาว	๔	-	๔๘	๔	๓
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว	๑๐	-	๑๔๘	๕	๙
อำเภอบางปะกง	๑๒	-	๑๐๘	๑๐	๖
อำเภอบ้านโพธิ์	๑๗	-	๗๓	๔	๑๒
อำเภอพนมสารคาม	๘	-	๘๗	๔	๗
อำเภอรสาธิน	๓	-	๓๑	-	๓
อำเภอสนามชัยเขต	๔	-	๗๐	๑	๔
อำเภอท่าตะเกียบ	๒	-	๔๗	-	๒
อำเภอคลองเขื่อน	๕	-	๓๒	-	๕
รวม	๙๑	๒	๘๙๒	๓๒	๗๖

ที่มา : ระบบสถิติทางการทะเบียน

จำนวนประชากร ปี ๒๕๕๗ มีจำนวนทั้งสิ้น ๖๕๕,๔๗๘ คน แยกเป็นชาย ๓๔๐,๙๖๔ คน เป็นหญิง ๓๑๔,๕๑๔ คน

สภาพทางสังคม

ข้อมูลทางเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ในปี ๒๕๕๖ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมตามราคาประจำปี เท่ากับ ๒๔๘,๙๙๕ ล้านบาท รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี ๔๑๔,๕๗๖ บาท

ข้อมูลจาก สำนักงานคลังจังหวัดฉะเชิงเทรา

การคมนาคมและขนส่ง

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีทางหลวงจังหวัดและทางหลวงแผ่นดิน ที่ใช้ติดต่อภายในจังหวัด และใช้ติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงได้สะดวก มีเส้นทางรถไฟรับส่งผู้โดยสารและสินค้า การคมนาคมทางน้ำมีเรือโดยสารประจำทางระหว่างชุมชนในเมืองกับตำบลใกล้เคียง การเดินทางสามารถเดินทางได้ ๓ ทางคือ

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ เดินทางได้ ๓ เส้นทาง

๑) กรุงเทพฯ ผ่านมีนบุรี ใช้ถนนหมายเลข ๓๐๔ ระยะทาง ๘๒ กิโลเมตร

๒) กรุงเทพฯ ถนนบางนา-ตราด ใช้ถนนหมายเลข ๓๔ เลี้ยวซ้ายเข้าถนนหมายเลข ๓๑๔ สายบางปะกง-ฉะเชิงเทรา ระยะทาง ๑๐๐ กิโลเมตร

๓) กรุงเทพฯ ผ่านสมุทรปราการ-บางปะกง ใช้ถนนหมายเลข ๓ ต่อด้วยถนนหมายเลข ๓๑๔ ระยะทาง ๑๐๖ กิโลเมตร

รถโดยสารประจำทาง จากกรุงเทพฯ มีรถประจำทาง ดังนี้

๑) สถานีขนส่งสายเหนือ (หมอชิตใหม่) มีรถโดยสารปรับอากาศ ป.๑ (วิ่งบนมอเตอร์เวย์) และ ป.๒ ออกทุก ๓๐ นาที

๒) สถานีขนส่งสายตะวันออก (เอกมัย) มีทั้งรถโดยสารธรรมดา และปรับอากาศ

รถไฟ จากสถานีรถไฟกรุงเทพฯ (หัวลำโพง) มีขบวนรถไฟไปฉะเชิงเทราทุกวัน เที่ยวแรก ๐๕.๑๐ น. และเที่ยวสุดท้าย ๑๗.๒๕ น.

การศึกษา

ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ มีโรงเรียนรวม ๓๖๙ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๓๓๙ แห่ง สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ๒๗ แห่ง และสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๓ แห่ง

ข้อมูลด้านวัฒนธรรม

๑. ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ของจังหวัด

ที่	แหล่งเรียนรู้	จำนวน (แห่ง)
๑	ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด	๑
๒	ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอ (แหล่งโบราณวัตถุกลุ่มน้ำบึงไผ่ดำ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว)	๑
๓	ศูนย์วัฒนธรรมตำบล	๑
๔	พิพิธภัณฑ์ชุมชน	๕
๕	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	-
๖	อุทยานประวัติศาสตร์	-
๗	หอสมุดแห่งชาติ	-
๘	หอจดหมายเหตุแห่งชาติ	-
๙	ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม (ในสถานศึกษา)/(นอกสถานศึกษา)	๗๕/๑๗ = ๙๒
๑๐	ศูนย์วัฒนธรรมในสถานศึกษา	๒๔
๑๑	วัด	๓๕๑
๑๒	โบสถ์	๑๐
๑๓	มัสยิด	๖๖

ที่	แหล่งเรียนรู้	จำนวน (แห่ง)
๑๔	ศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรม ประจำมัสยิด	๔
๑๕	อื่น ๆ	
	- ชุมชนวัฒนธรรมสร้างสรรค์	๒
	- แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม	๒
	หอวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา	๑
	- อุทยานการศึกษาพุทธประวัติอำเภอแปลงยาว	๑
	- ศูนย์สังคีตศิลป์วัดบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม	๑
	- หอจดหมายเหตุอำเภอบางน้ำเปรี้ยว	๑

๒. ข้อมูลโครงการศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช

ที่	ชื่อศูนย์ฯ	ตำบล	อำเภอ
๑.	ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช ศูนย์การเรียนรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และศิลปาชีพ ภาคกลาง	คลองนา	เมืองฉะเชิงเทรา

๓. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่

ที่	หน่วยงาน	จำนวน (แห่ง)
๑	สำนักศิลปากร	-
๒	วิทยาลัยนาฏศิลป์	-
๓	วิทยาลัยช่างศิลป์	-
๔	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	-
๕	หอสมุดแห่งชาติ	-
๖	หอจดหมายเหตุแห่งชาติ	-
๗	อุทยานประวัติศาสตร์	-
๘	อื่น ๆ (ระบุ).....	-

๔. เครือข่ายสภาวัฒนธรรม

ที่	จังหวัด/อำเภอ	ประธาน สภาวัฒนธรรม จังหวัด/อำเภอ	เลขานุการ สภาวัฒนธรรม จังหวัด/อำเภอ	จำนวน สภาวัฒนธรรม ตำบล	จำนวน สภาวัฒนธรรม หมู่บ้าน
๑.	ฉะเชิงเทรา	นายจิตติน ตั้งกพานิช	นางสาวมธุรส พูลสุวรรณ	-	-
๒.	เมืองฉะเชิงเทรา	นายสมพงษ์ บุญศรีสุข	นางอุสา กลิ่นขจรวงศ์	๑๘	-
๓.	บางคล้า	นายชูชาติ ยิ่งขวัญ	นายอภิชาติ ตะเภาทอง	๙	-
๔.	บางน้ำเปรี้ยว	นายบรรหาร เทียมเมฆ	นางนิชา ผลประเสริฐ	๑๐	-
๕.	บางปะกง	นายมนัส อินทโชติ	นายดิเรก ดิษฐพงษ์	๖	-
๖.	พนมสารคาม	นางเน่งน้อย เทวานฤมิตรกุล	นางช่อทิพย์ ภูรัตน์	๓	-
๗.	บ้านโพธิ์	นายยศชาภณ บุญเจริญ	น.ส.อารี พรธวัชวงศา	๑๔	-
๘.	สนามชัยเขต	นายรุ่งอรุณ พึ่งเกษม	นายครรชิต เข้มเจริญ	๔	-
๘	ราชสาส์น	นายดำรงส พุทธรักษา	นางเพียว ดุลยสิทธิ์	๓	-
๙	แปลงยาว	นายทวีศักดิ์ ชโนเมธารณ	นางเครือวัลย์ ภูเจริญ	๔	-
๑๐	ท่าตะเกียบ	นายสำรวย ทรัพย์ประสาน	นางภคพร แบริศรัย	๒	-
๑๑	คลองเขื่อน	นายเสนาะ ทิมศรี	นายจรินทร์ อุทาส	๕	-
รวม				๗๘	-

ที่มา : สภาวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา

๕. ข้อมูลศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

ที่	รายชื่อศูนย์ฯ	อำเภอ	จำนวน ศพอ.	จำนวน นักเรียน	จำนวนครู	ศพอ. ต้นแบบ
๑	ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์วัดโพธิ์	บางคล้า	๑	๑๐๐	๖	๑
รวม			๑	๑๐๕	๖	๑

๖. จำนวนศาสนสถานโครงการลานธรรม ลานวิถีไทยในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่	สถานที่	ตำบล	อำเภอ
๑.	วัดสุวรรณาราม (ดอนทอง)	บางตีนเป็ด	เมืองฉะเชิงเทรา
๒.	วัดอุสภาราม (บางวัว)	บางวัว	บางปะกง
๓.	วัดลาดน้ำเค็ม (คลองตันหมั่น)	คลองบ้านโพธิ์	บ้านโพธิ์
๔.	วัดกลางราษฎร์บำรุง	เทพราช	บ้านโพธิ์
๕.	วัดด่านเงิน	แปลงยาว	แปลงยาว
๖.	วัดแม่ประจักษ์ที่สุรุด	บางคล้า	บางคล้า
๗.	มัสยิดดารุ้ลมุตะกิน	ดอนฉิมพลี	บางน้ำเปรี้ยว
๘.	มัสยิดยัมเอียะตุลอิสลาม	เกาะไร่	บ้านโพธิ์
๙.	วัดหนามแดง	หนามแดง	เมืองฉะเชิงเทรา
๑๐.	วัดราษฎร์บำรุงวนาราม (วัดเกาะ)	บางเตย	เมืองฉะเชิงเทรา
๑๑.	วัดบางปรองธรรมโชติการาม	บางพระ	เมืองฉะเชิงเทรา
๑๒.	มัสยิดดารุ้ลอิสลาม	ดอนฉิมพลี	บางน้ำเปรี้ยว
๑๓.	วัดราษฎร์บำรุงศักดิ์	ดอนเกาะกา	บางน้ำเปรี้ยว
๑๔.	วัดแปลงไผ่วิปสนาราม	ลาดกระทิง	สนามชัยเขต
๑๕.	วัดเซนต์ปอล	บางตีนเป็ด	เมืองฉะเชิงเทรา

๗. ขนบธรรมเนียมประเพณีสำคัญของจังหวัด

เดือน	กิจกรรม / สถานที่จัดงาน
มกราคม	๑. วันขึ้นปีใหม่
กุมภาพันธ์	๑. งานประเพณีสักการะเจ้าพ่อเขากา จัด ณ บริเวณศาลเจ้าพ่อเขากา ริมอ่างเก็บน้ำสิียด ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา
	๒. งานประเพณีขึ้นเขาเผาข้าวหลาม จัด ณ โรงเรียนชุมชนหัวสำโรง ตำบลหัวสำโรง อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา
	๓. ประเพณีบุญข้าวหลามหรืองานเผาข้าวหลาม จัด ณ วัดหนองแวน และวัดสุวรรณคีรี ตำบลหนองแวน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
	๔. ประเพณีตรุษจีน จัด ณ วัดโสธรวรารามวรวิหาร
มีนาคม	- งานมะม่วง อาหารและของดีอำเภอบางคล้า ณ ที่ว่าการอำเภอบางคล้า

เดือน	กิจกรรม / สถานที่จัดงาน
เมษายน	๑. ประเพณีแห่ธงตะขาบ จัด ณ วัดพิมพาวาส (ใต้) ตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
	๒. ประเพณีงานวันมะม่วงและของดีเมืองแปดริ้ว อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
	๓. ประเพณีสงกรานต์สงกรานต์แปดริ้ว ศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
	๔. ประเพณีวันรำลึกอภัยเชษฐาพุทธโสธรขึ้นจากน้ำ จัด ณ วัดโสธรวรารามวรวิหาร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
พฤษภาคม	- ประเพณีวันเกษตรกรทำบุญกลางทุ่งไถ่ชีวิตควาย จัด ณ ตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
มิถุนายน	๑. ประเพณีบุญล้อมบ้าน จัด ณ พิศิธภัณฑ์บ้านช่อง ตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
	๒. ประเพณีบุญบั้งไฟ จัด ณ ตลาดหนองคอก ตำบลคลองตะเกรา อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา
กรกฎาคม	- งานสักการะพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) จัด ณ บริเวณอนุสาวรีย์ พระยาศรีสุนทรโวหาร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
สิงหาคม	- งานประเพณีเทกระจาด จัด ณ ศาลหลักเมืองฉะเชิงเทรา
กันยายน	๑. ประเพณีวิ่งควาย จัด ณ บ้านธรรมรัตน์ใน ตำบลคลองตะเกรา อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา
	๒. ประเพณีวันกตัญญูต่อสายน้ำอำเภอบ้านโพธิ์ จัด ณ วัดสนามจันทร์ ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอบ้านโพธิ์ (ศาลาอเนกประสงค์ ริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง) จังหวัดฉะเชิงเทรา
	๓. ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง จัด ณ วัดพิมพาวาส (ใต้) ตำบลพิมพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ตุลาคม	๑. ประเพณีวันปืยมหาราชรำลึก จัด ณ ศาลาจัตุรมุข ศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
พฤศจิกายน	๑. ประเพณีงานนมัสการหลวงพ่พุทธรโสธรประจำปี จัด ณ วัดโสธรวรารามวรวิหาร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
	๑.๑ ประเพณีแห่หลวงพ่พุทธรโสธรทางบก แห่รอบ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
	๑.๒ ประเพณีแห่หลวงพ่พุทธรโสธรทางน้ำ วันขึ้น ๑๔ ค่ำ จัดขบวนแห่ทางเรือไปถึงอำเภอกลองเขื่อนและอำเภอบางคล้า วันขึ้น ๑๕ ค่ำ จัดขบวนแห่ทางเรือไปถึงอำเภอบางปะกง ล่องตามแม่น้ำบางปะกง
	๒. ประเพณีลอยกระทง ย้อนเวลา หาวีไทย จัด ณ บริเวณเขื่อนริมแม่น้ำบางปะกง หน้าโรงพยาบาล พุทธรโสธร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ธันวาคม	๑. คริสต์มาส จัด ณ บริเวณเขื่อนริมแม่น้ำบางปะกงหน้าโรงพยาบาลพุทธรโสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา
	๒. ส่งท้ายปีเก่า จัด ณ บริเวณเขื่อนริมแม่น้ำบางปะกงหน้าโรงพยาบาลพุทธรโสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา
	๓. พิธีสักการะสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ณ บริเวณอนุสาวรีย์พระเจ้าตากสินมหาราช อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๘. เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญและมีชื่อเสียงของจังหวัด ได้แก่

ด้านหัตถกรรม/ช่างฝีมือ

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
๑	ทองเหลืองสาน	ท่าไข่	เมืองฉะเชิงเทรา
๒	เขาควยแกะสลัก	นครเนื่องเขต/บางขวัญ	เมืองฉะเชิงเทรา
๓	หมวกก๊วยเลี้ย	ปากน้ำ	บางคล้า
๔	ทอเสื่อกก	เสม็ดใต้	บางคล้า
๕	เรือจำลอง	ท่าข้าม	บางปะกง
๖	การทอเสื่อกก	ดงน้อย	ราชสาส์น
๗	จักสานเปลไม้ไผ่	ดงน้อย	ราชสาส์น
๘	เครื่องมือจับสัตว์น้ำ เช่น ลอบ ดักปลา	ดงน้อย	ราชสาส์น
๙	ผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว	บางตลาด	คลองเขื่อน
๑๐	ช่างทำเรือ	คลองเขื่อน	คลองเขื่อน
๑๑	ไม้กวาดดอกหญ้า	เขาหินซ้อน	พนมสารคาม
๑๒	ทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ เป็นเครื่องใช้ต่างๆ	ท่าถ่าน	พนมสารคาม
๑๓	เขาสัตว์แกะสลัก	โพรงอากาศ	บางน้ำเปรี้ยว
๑๔	ดอกไม้ประดิษฐ์	ศาลาแดง	บางน้ำเปรี้ยว
๑๕	ผ้าคลุมศรีษะปักฉลุร้อยมุก	ดอนฉิมพลี	บางน้ำเปรี้ยว
๑๖	ประดิษฐ์ระนาด	หัวสำโรง	แปลงยาว
๑๗	งานจักสานไม้ไผ่	วังเย็น	แปลงยาว
๑๘	หัตถกรรมฝั่มมูก	ท่าตะเกียบ	ท่าตะเกียบ
๑๙	ทอผ้าไหมบ้านอ่างเตย	ท่าตะเกียบ	ท่าตะเกียบ
๒๐	ประดิษฐ์บังไฟ	คลองตะเกรา	ท่าตะเกียบ
๒๑	ดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุ ธรรมชาติ	คลองตะเกรา	ท่าตะเกียบ
๒๒	เพ้นท์แก้ว	บางคล้า	บางคล้า

ด้านอาหาร

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
๑	ขนมเปีย (ตั้งเซ่งจั่ว/อึ้งม้วย)	บางคล้า	บางคล้า
๒	ซาลาเปา (คุณป้อม)	บางคล้า	บางคล้า
๓	ผลไม้แช่อิ่ม (เนรญชล)	บางคล้า	บางคล้า
๔	ขนมชั้นใบเตย	บางเตย	เมืองฉะเชิงเทรา
๕	ไข่เค็มสมุนไพร	บางเตย	เมืองฉะเชิงเทรา
๖	ขนมฝอยทอง	บางปะกง	บางปะกง
๗	ขนมกงโบราณ	บางผึ้ง	บางปะกง
๘	ข้าวหมกไก่	โยธะกา	บางน้ำเปรี้ยว
๙	กระยาสารท	คลองเขื่อน	คลองเขื่อน
๑๐	กะละแม	คลองเขื่อน	คลองเขื่อน
๑๑	ขนมหม้อแกง	บางโรง	คลองเขื่อน
๑๒	หมูหungs	หัวสำโรง	แปลงยาว
๑๓	ขนมกุยช่าย	เกาะขนุน	พนมสารคาม
๑๔	ปากหม้อ	พนมสารคาม	พนมสารคาม
๑๕	ขนมทองม้วน	บ้านซ่ง	พนมสารคาม
๑๖	ข้าวต้มมัดเขมร	ดงน้อย	ราชสาส์น
๑๖	ปลาตุกแดดเดียว	ดงน้อย	ราชสาส์น
๑๗	ม้าฮ่อ	เทพราช	บ้านโพธิ์
๑๘	ข้าวหลาม	คลองตะเกรา/ท่าตะเกียบ	ท่าตะเกียบ

ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
๑	ประเพณีนมัสการหลวงพ่พุทธรโสธร ประจำปี วัดโสธรวรารามวรวิหาร	หน้าเมือง	เมืองฉะเชิงเทรา
๒	ประเพณีสักการะพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารย์ยางกูร)	หน้าเมือง	เมืองฉะเชิงเทรา
๓	ประเพณีวันปืยมหาราชรำลึก	หน้าเมือง	เมืองฉะเชิงเทรา
๔	ประเพณีลอยกระทง ย้อนเวลา ทวีไทย	หน้าเมือง	เมืองฉะเชิงเทรา
๕	ประเพณีวันรำลึกอัญเชิญพระพุทธรโสธร ขึ้นจากน้ำ วัดโสธรวรารามวรวิหาร	หน้าเมือง	เมืองฉะเชิงเทรา

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
๖	ประเพณีสักการะเจ้าพ่อเขากา	ท่าตะเกียบ	ท่าตะเกียบ
๗	ประเพณีบุญบั้งไฟ	คลองตะเกรา	ท่าตะเกียบ
๘	ประเพณีขึ้นเขาเผาข้าวหลาม	หัวสำโรง	แปลงยาว
๙	ทำบุญข้าวบิณฑ์	แปลงยาว	แปลงยาว
๑๐	ถวายพระเพลิงพระพุทธเจ้า	หัวสำโรง	แปลงยาว
๑๑	ประเพณีเลี้ยงผีเขมร	หัวสำโรง/แปลงยาว	แปลงยาว
๑๒	ประเพณีวันเกษตรกรทำบุญ กลางทุ่งไถชีวิตควาย	เทพราช	บ้านโพธิ์
๑๓	ประเพณีวันกตัญญูสายน้ำ	บ้านโพธิ์	บ้านโพธิ์
๑๔	ประเพณีทำขวัญข้าว	บางคา	ราชสาส์น
๑๕	พิธีบูชาพระแม่โพสพ (ทำขวัญ ข้าว)	ก้อนแก้ว	คลองเขื่อน
๑๖	พิธีขอฝน	ก้อนแก้ว/บางตลาด	คลองเขื่อน
๑๗	ประเพณีบุญข้าวจี	บ้านนาอีสาน	สนามชัยเขต
๑๘	ประเพณีบุญบั้งไฟ	บ้านนายาว	สนามชัยเขต
๑๙	ประเพณีวันขึ้นปีใหม่	ทุกตำบล	ทุกอำเภอ
๒๐	ประเพณีตรุษจีน	ทุกตำบล	ทุกอำเภอ
๒๑	ประเพณีสงกรานต์ไทย	ทุกตำบล	ทุกอำเภอ
๒๒	ประเพณีสารทไทย	ทุกตำบล	ทุกอำเภอ

งานศิลปะการแสดงและดนตรี

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
๑	ละครชาตรีแก้บน (ประจวบ เจริญศิลป์)	หน้าเมือง	เมืองฉะเชิงเทรา
๒	หุ่นละครคน	บางดินเปิด	เมืองฉะเชิงเทรา
๓	ลิเก	บางปะกง	บางปะกง
๔	ดนตรีไทย (รวมวง)	ทุกตำบล	ราชสาส์น
๕	ลิเกเด็กนักเรียน	ดงน้อย	ราชสาส์น
๖	การแสดงลิเกเรือบ	สิงโตทอง	บางน้ำเปรี้ยว
๗	ลิเกฮูลู	สิงโตทอง	บางน้ำเปรี้ยว

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
๘	เพลงร้องพื้นบ้านหัวสำโรง (ซางซึก)	หัวสำโรง	แปลงยาว
๙	หนังตะลุง	หัวสำโรง	แปลงยาว
๑๐	เพลงระบำเหนือ	หัวสำโรง	แปลงยาว
๑๑	เพลงสวดคฤหัสถ์	หัวสำโรง	แปลงยาว
๑๒	การละเล่นกลองยาว	หนองไม้แก่น	แปลงยาว
๑๓	กลองยาวประยุกต์	บางเล่า	คลองเขื่อน
๑๔	แตงกวพื้นบ้าน	คลองเขื่อน	คลองเขื่อน
๑๕	ดนตรีไทย (ชมรมผู้สูงอายุ)	คลองเขื่อน	คลองเขื่อน
๑๖	ลำตัด คณะ “หวังติด”	บ้านซ่อง	พนมสารคาม
๑๗	อังกะลุง	เกาะขนุน/บ้านซ่อง	พนมสารคาม
๑๘	ฟ้อนภูไท	คลองตะเกรา	ท่าตะเกียบ

ด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุ (ขึ้นทะเบียนแล้ว)

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
๑	วัดโสธร (วัดโสธรวรารามวรวิหาร	หน้าเมือง	เมืองฉะเชิงเทรา
๒	กำแพงเมือง	หน้าเมือง	เมืองฉะเชิงเทรา
๓	วัดพยัคฆอินทาราม (วัดเจติย์)	บ้านใหม่	เมืองฉะเชิงเทรา
๔	วัดสายชล ณ รังสี	บ้านใหม่	เมืองฉะเชิงเทรา
๕	อาคารไพบรณีย์หลังเก่า	หน้าเมือง	เมืองฉะเชิงเทรา
๖	อาคารพุทธสมาคม (ศาลเก่า)	หน้าเมือง	เมืองฉะเชิงเทรา
๗	วัดปิตุลาธิราชรังษฤษฎี (วัดเมือง)	หน้าเมือง	เมืองฉะเชิงเทรา
๘	ศาลากลางหลังเก่าฉะเชิงเทรา	หน้าเมือง	เมืองฉะเชิงเทรา
๙	วัดนครเนื่องเขต (วัดต้นตาล)	วังตะเคียน	เมืองฉะเชิงเทรา
๑๐	วัดบางปรอง	บางพระ	เมืองฉะเชิงเทรา
๑๑	วัดสว่างอารมณ์	ศาลาแดง	บางน้ำเปรี้ยว
๑๒	วัดสุคันธศีลาราม (หอมศีล)	หอมศีล	บางปะกง
๑๓	วัดเมืองกาย	พนมสารคาม	พนมสารคาม
๑๔	วัดเตาเหล็ก	พนมสารคาม	พนมสารคาม
๑๕	วัดบ้านกล้วย	คลองเขื่อน	คลองเขื่อน

ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

อำเภอเมือง (Amphoe Muang)

๑) วัดโสธรวรารามวรวิหาร อยู่ในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา ริมน้ำบางปะกง เดิมชื่อ “วัดหงส์” สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายเป็นที่ประดิษฐาน “หลวงพ่อกุญชร” สันนิษฐานว่าประดิษฐานอยู่ที่นี่ประมาณปี พ.ศ.๒๓๑๓ ประมาณสมัยต้นกรุงธนบุรี พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดฉะเชิงเทรา ชาวเมืองเคารพนับถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์บันดาลให้พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางสมาธิ หน้าตักกว้าง ๑.๖๕ เมตร สูง ๑.๔๘ เมตร ฝีมือช่าง ล้านช้างตามประวัติเล่าว่าเป็นพระพุทธรูปาภิหารียลอยทวนน้ำมา และมีผู้อัญเชิญประดิษฐานที่วัดแห่งนี้ แต่เดิมเป็นพระพุทธรูปหล่อทองสัมฤทธิ์ปางสมาธิ หน้าตักกว้างศอกเศษ รูปทรงสวยงามมาก แต่พระสงฆ์ในวัดเกรงว่าจะมีผู้มาลักไป จึงได้เอาปูนพอกเสริมหุ้มองค์เดิมไว้จนมีลักษณะดังที่เห็นในปัจจุบัน ทุกวันนี้จะมีผู้คน มานมัสการปิดทองหลวงพ่อกุญชรกันเป็นจำนวนมาก

๒) กำแพงเมืองฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง สร้างในสมัยรัชกาล ที่ ๓ โดยมีกรมหลวงนครเตเป็นแม่กองก่อสร้าง เพื่อป้องกันข้าศึกศัตรูรุกราน และในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้ใช้เป็นที่ตั้งมั่นกองทัพบกในการปราบกบฏอั้งยี่ (พ่อค้าฝิ่น ชาวจีนที่ก่อความวุ่นวายปล้นสะดมชาวเมือง) บริเวณหน้าป้อมจัดเป็นสวนสาธารณะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ ชมทิวทัศน์แม่น้ำบางปะกงและมีป็นใหญ่ตั้งอยู่ตามกำแพงเมือง

๓) ศาลหลักเมือง ตั้งอยู่บนถนนมรุพงษ์ ในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา แนวเดียวกับกำแพงเมืองเก่า เป็นที่ประดิษฐานของศาลหลักเมือง และเสาหลักเมืองอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นของคู่บ้านคู่เมืองที่ช่วยคุ้มครอง ปกป้องรักษาเมืองแปดริ้วให้พ้นจากภัยอันตรายทั้งปวงมาแต่อดีตกาล ศาลหลักเมืองมีมาตั้งแต่ครั้งสร้างเมืองแปดริ้ว เสาหลักเมืองชำรุดผุพังจนเกินไป จึงได้สร้างเสาขึ้นใหม่ด้วยไม้มะค่า และจัดให้มีงานบำเพ็ญกุศล และสมโภชน์ในการยกเสาในวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๓๘ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ประกอบพิธีสมโภชน์เสาหลักเมือง จังหวัดฉะเชิงเทราในวันพฤหัสบดีที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๓ เวลา ๑๗.๐๐ น.

๔) วัดอุทัยภาติการาม (วัดชำปอกง) ตั้งอยู่ถนนศุภกิจ ตำบลหน้าเมือง เดิมเป็น วัดจีน แต่ปัจจุบันแปรสภาพเป็นวัดญวนในลัทธิมหายาน ภายในวัดมีวิหารลักษณะเหมือนศาลเจ้าเป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่โต (พระไตรรัตน์-นายก) หรือที่ชาวจีนเรียกว่า “เจ้าพ่อชำปอกง” ในประเทศไทยมีเพียง ๓ องค์ เท่านั้น ประดิษฐานอยู่ที่วัดกัลยาณมิตร ฝั่งธนบุรี วัดพนัญเชิง จ.พระนครศรีอยุธยา และวัดอุทัยภาติการาม จ.ฉะเชิงเทรา ซึ่งทุกวันเสาร์-อาทิตย์ จะมีนักท่องเที่ยวจากฮ่องกง สิงคโปร์ และได้หวันมานมัสการเป็นจำนวนมาก

๕) วัดจีนประชาสโมสร (วัดเล่งฮกยี่) ตั้งอยู่ถนนศุภกิจ ตำบลหน้าเมือง เป็นวัดจีนในพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน ที่ขยายมาจากวัดเล่งเน่ยยี่ ในกรุงเทพฯ สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ พ.ศ.๒๔๔๔ สิ่งที่น่าสนใจภายในวัด ได้แก่ รูปปั้นขนาดใหญ่จุฬาลงกรณ์ และเทวดารูปอ้วนโหน่ ซึ่งแต่งกายชุดนักรบ นอกจากนี้ยังมีวิหารศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เช่น วิหารบูรพาจารย์ วิหารเจ้าแม่กวนอิม วิหารว่องอ้านตี้ วิหารตี้ซังอ่อง และสระนทีสวรรค์

๖) ตลาดบ้านใหม่ ๑๐๐ ปี ตั้งอยู่ถนนศุภกิจ ตำบลหน้าเมือง เป็นตลาดโบราณริมแม่น้ำบางปะกง อายุกว่า ๑๐๐ ปี ที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตผู้คนกับชุมชนที่อยู่ริมแม่น้ำมาเก่าแก่ดั้งเดิม และเพื่อเป็นการอนุรักษ์วิถีชีวิตแบบนี้เอาไว้และสร้างอาชีพให้ชาวชุมชน ในตลาดจะมีสินค้าต่างๆ จำหน่ายทั้งอาหารข้าวแกง ก๋วยเตี๋ยว กาแฟโบราณเครื่องดื่มโบราณสมุนไพร ขนมทั้งไทย จีน ของเล่นโบราณของฝาก ของที่ระลึกต่างๆ เปิดขายเฉพาะเสาร์-อาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ น.-๑๗.๐๐ น.

๗) วัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์ หรือวัดเมือง เป็นโบราณสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง ที่สร้างขึ้นเมื่อครั้งสร้างบ้านแปลงเมืองใหม่ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ.๒๓๗๗ เมื่อมีการสร้างกำแพงเมืองเพื่อกำหนดขอบเขตของเมืองแปดริ้ว และให้เมืองนี้เป็นปราการรักษาพระนคร และชาวบ้านชาวเมืองให้ปลอดภัยจากข้าศึกศัตรูด้วยความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทำให้มีการสร้างวัดขึ้น เพื่อเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง และเป็นที่พึ่งในยามศึกสงคราม เนื่องจากวัดนี้ตั้งอยู่ในตัวเมือง ชาวบ้าน จึงเรียกกันทั่วไปว่า “วัดเมือง” ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๕๑ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จประพาสเมืองฉะเชิงเทรา ได้พระราชทานนามวัดว่า “วัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์” ซึ่งมีความหมายว่า “วัดที่ลู่ของพระเจ้าแผ่นดินสร้าง” ที่องค์พระปรางค์มีศิลปะคล้ายคลึงกับพระองค์พระปรางค์ อัฐุเคราะห์ในวัด พระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานครมาก จึงน่าจะเชื่อว่า ได้ช่างฝีมือมาจากเมืองหลวง

๘) เจ้าแม่กวนอิมลอยน้ำ ประดิษฐานอยู่ที่สมาคมสงเคราะห์การกุศลฉะเชิงเทรา หรือมูลนิธิสว่างศรัทธาธรรม เป็นรูปยืนลอย องค์สูงประมาณ ๑ เมตรเศษ หน้า ๔๐ กิโลกรัม ทำจากเซรามิก เมื่อปี ๒๕๔๐ มีคนพบเห็นลอยน้ำมาติดฝั่งบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำบางปะกง ประชาชน ชาวแปดริ้วจึงได้อัญเชิญมาประดิษฐาน ณ ที่แห่งนี้

๙) วัดสมานรัตนาราม (ใหม่ขุนสมานเพิ่มนคร) ตั้งอยู่ริมแม่น้ำบางปะกง หมู่ที่ ๑๑ ตำบลบางแก้ว (ตำบลไผ่เสวกเดิม) อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และใกล้กับโครงการเขื่อนทดน้ำ บางปะกง พระพิณเศวร ปางนอนสวดยศ หรือ ปางเอกเขนก เนื้อปูนปั้น องค์สี่มุม มีสี่พระกร ทรงดอกบัว งามหัก อีกสองพระกร ไม่ทรงศาสตราวุธ ประทับในท่าสขสบาย

๑๐) ตลาดโบราณนครเนื่องเขต ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครเนื่องเขต ต.คลองนครเนื่องเขต อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา ตลาดแห่งนี้ มีชื่อเรียกมาจากคลองที่ตัดผ่านเดิมที่เรียกว่า "สี่แยกท่าไข่" ตลาดโบราณนครเนื่องเขต ได้รับการอนุรักษ์จากเทศบาลเนื่องเขตให้เป็นตลาดโบราณ และจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว ภายในตลาดสามารถเดินชมร้านค้าทั้งรุ่นเก่าและร้านค้ารุ่นใหม่ได้ทั้งสองฝั่ง บางร้านมีการนำของเก่าที่เก็บไว้ ซึ่งปัจจุบันหาได้ยากมาประดับตกแต่งร้าน ทำให้เข้ากับบรรยากาศตลาดโบราณ และยังมีศาลเจ้าไท่จื่อเอี้ย ศาลเจ้าปูนเถ่ากง เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไว้ให้คนในพื้นที่กราบไหว้นมัสการ และ "ต้นไกร" อายุมากกว่า ๑๐๐ ปี ที่เป็นต้นบ๊วยของชาวบ้านแถบนั้นอีกด้วย ที่นี่ยังมีบริการ"ล่องเรือชมคลอง" ซึ่งสามารถติดต่อได้ที่ท่าหน้า ใช้เวลาประมาณ ๓๐-๔๐ นาที เส้นทางล่องเรือชมคลองนี้ จะทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับชีวิตชนบทริมสองฝั่งคลองอย่างใกล้ชิด และได้เห็นการดำเนินชีวิตของผู้คนที่ยังอาศัยน้ำในคลองเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต และยังมีพิพิธภัณฑ์คลองนครเนื่องเขต ภายในเป็นห้องแถวไม้ มีการจัดแสดงเรื่องราว ประวัติของชุมชนชาวคลองเนื่องเขต แห่งนี้ เปิดเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เทศบาลตำบลนครเนื่องเขต โทรศัพท์ ๐๓๘ ๘๑๔-๔๔๔

อำเภอบางคล้า (Amphoe Bangkla)

๑) วัดบ้านโพธิ์บางคล้า ตั้งอยู่ที่ตำบลบางคล้า อยู่ห่างจากตัวเมืองฉะเชิงเทรา ๒๓ กิโลเมตร ไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๐๔ (สายฉะเชิงเทรา-กบินทร์บุรี) ประมาณ ๑๗ กิโลเมตร แยกซ้ายเข้าตัวเมือง อำเภอบางคล้าไปประมาณ ๖ กิโลเมตร ผ่านศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช แล้วเลี้ยวซ้ายประมาณ ๕๐๐ เมตร จะเห็นค่างควมแม่ไก่เกาะอยู่ตามต้นไม้ ค่างควมแม่ไก่เป็นค่างควมที่มีปีกสีดำหน้าตาเหมือนสุนัขจิ้งจอก จมูกและใบหูเล็กตาโต ขนสีน้ำตาลแกมแดง อยู่กันเป็นกลุ่มใหญ่ ในเวลากลางวันเกาะกิ่งไม้ห้อยหัวลงมา ยามพลบค่ำ ก็บินไปหากิน หากลองเรือชมทัศนียภาพตามลำน้ำบางปะกงก็จะผ่านวัดแห่งนี้

๒) ตลาดน้ำบางคล้า ตั้งอยู่หน้าว่าการอำเภอบางคล้า ริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ตำบล บางคล้า ขึ้นชมทัศนียภาพที่สวยงามริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ มีทั้งกุ้ง ปู ปลา และพันธุ์ไม้ ต่างๆ ชมวิถีชีวิตของชาวบ้านริมฝั่งแม่น้ำที่มีการดักปลา พายเรือจับปลา จับกุ้ง และ อิ่มท้องกับอาหารพื้นบ้าน รสชาติถูกปาก ผลไม้แสนอร่อย นอกจากนี้ก็มีสินค้าพื้นบ้านนานาชนิดให้ได้เลือกซื้อหาเป็นของฝาก โดยมีการจัดจำหน่ายสินค้าอย่างหลากหลาย ทั้งยังเป็นสินค้าที่ผสมความเป็นไทยในอดีตกับปัจจุบันได้อย่างลงตัว ไม่ว่าจะเป็นหีบห่อของอาหารที่ทำจากใบตอง ภาชนะใส่เครื่องดื่มทำจากดินปั้น เปิดบริการในวันเสาร์-อาทิตย์

๓) อนุสรณ์สถานพระสถูปเจดีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตั้งอยู่บริเวณปากน้ำโจ้โล้ (คลองท่าลาด) ตำบลปากน้ำ หลังจากທີ່พระเจ้าตากสินตีฝ่าวงล้อมของพม่าออกจาก กรุงศรีอยุธยา ได้เดินทางผ่าน จังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี ได้ปะทะกับพม่าบริเวณปากน้ำโจ้โล้ ด้วยพระปรีชาสามารถของพระเจ้าตากสินได้รับ ชนะพม่าซึ่งมีกำลังเหนือกว่า และพักทัพที่บริเวณนี้ ได้สร้างพระเจดีย์ เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งชัยชนะ แต่บริเวณ ดังกล่าวถูกกระแสน้ำกัดเซาะจนเจดีย์พังทลาย เมื่อประมาณ พ.ศ.๒๔๙๑ ต่อมาได้สร้างพระสถูปเจดีย์สมเด็จพระ เจ้าตากสินมหาราชขึ้นใหม่บริเวณเดิม ทั้งนี้นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาสักการะหรือนั่งพักผ่อนชมภูมิทัศน์ บริเวณริมแม่น้ำบางปะกง ซึ่งสามารถมองเห็นเกาะลัดอยู่ฝั่งตรงข้ามได้

๔) หมู่บ้านน้ำตาลสด ตั้งอยู่ที่บ้านปากน้ำ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลปากน้ำเป็นแหล่งเดียว ในภาค ตะวันออก ชมขั้นตอนการผลิตน้ำตาลพร้อมดื่มแห่งเดียวในภาคตะวันออก ชมขั้นตอนการผลิตน้ำตาลสดจาก ต้นตาลโตนดและสัมผัสวิถีชีวิตของเกษตรกรที่ผลิตน้ำตาลสด เลือกซื้อสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นของฝาก กลับบ้าน อาทิ น้ำตาลสดพร้อมดื่ม น้ำตาลปึก หมวกกล้วย แล้วยังมีผลไม้ที่ชาวบ้านเชื่อว่ารักษาโรคเบาหวานได้

อำเภอคลองเขื่อน (Amphoe Klong Khuen)

๑) สวนปาล์ม ฟาร์มนก ตั้งอยู่ที่ตำบลบางตลาด ห่างจากตัวเมืองฉะเชิงเทรา ประมาณ ๗ กิโลเมตร ผ่านเขื่อนทดน้ำบางปะกงไปทางอำเภอบางคล้า เป็นแหล่งให้ความรู้ ชมการเพาะพันธุ์นกแก้วสาย พันธุ์ต่างๆ มากที่สุดเป็นอันดับต้นๆ ของเอเชีย เช่น พันธุ์บลูแอนดโกล์ สกาเล็ด กรีนวิง ไฮยาซิน และนกกระต๊ว เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปาล์มประดับมากกว่า ๒๐ สายพันธุ์ เช่น ตาลฟ้า มูลิโอ วิคตอเรีย

โคราช ฟ็อกซ์เทล ริเวอร์เพชรบุรี และอินทผลัม เป็นต้น นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมเที่ยวชมและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ในสวนได้ เปิดให้บริการทุกวัน (จำหน่ายบัตรเข้าชม)

๓) คุ้มวิมานดิน ตั้งอยู่ที่ ต.คลองเขื่อน อ.คลองเขื่อน จ.ยะลา อยู่ห่างจากตัวจังหวัด ขั้รถจากกรุงเทพฯ มาตามเส้นทางสายสุวินทวงศ์ - ยะลา ประมาณ ๘๐ ก.ม. ถึงแยกไปบางน้ำเปรี้ยว แยกที่สอง ก่อนถึงตัวเมืองยะลา ๔ ก.ม. เลี้ยวซ้าย ขับถึงสามแยกไฟแดงเลี้ยวขวา เลี้ยวขวาเข้าซอย และหมู่บ้านข้ามทางรถไฟ จนถึงทางเลี้ยวหักศอกเข้าสู่ อ.คลองเขื่อน ถนนเล็กๆ ที่เลาะคลองชลประทานไปราว ๑๐ ก.ม. จะนำเข้าสู่วิมานดิน ด้วยความเพลินใจกับวิวชนบทใกล้กรุง เวลาที่ใช้ในการเดินทาง ราวชั่วโมงกว่าๆ เปิดบริการ วันเสาร์ - อาทิตย์ (และวันหยุดเทศกาล) เวลา ๐๙.๐๐-๑๘.๐๐ น.

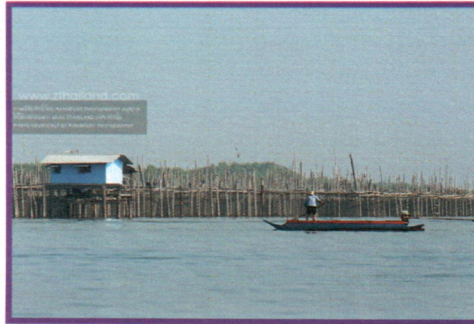
อำเภอบ้านโพธิ์ (Amphoe Ban Pho)

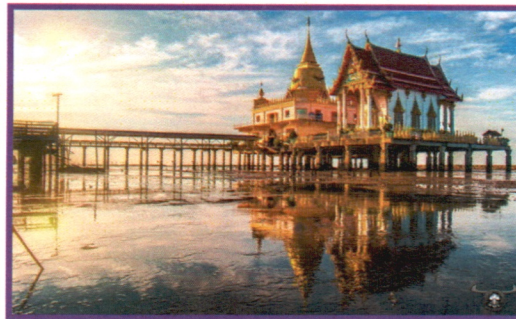
๑) ตลาดคลองสวน ๑๐๐ ปี ตั้งอยู่ที่ตำบลเทพราช อ.บ้านโพธิ์ จ.ยะลา ต.คลองสวน อ.บางบ่อ จ.สมุทรปราการ เป็นตลาดเก่า ทำด้วยไม้ ตั้งอยู่ริมคลองประเวศ แหล่งชุมชนขนาดใหญ่ ในอดีตคลองสวนเป็นเส้นทางสำหรับเดินทางไปกรุงเทพฯ จากประตูน้ำท่าอิฐ (ยะลา) ผ่านตลาดคลองสวน ก่อนแล่นเข้าสู่ประตูน้ำ (วังสระปทุม) กรุงเทพฯ

อำเภอบางปะกง (Amphoe Bang Pakong)

๑) ล่องเรือชมโลมา บริเวณตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง ฟองโลมาจากอ่าวไทยจะตามแหล่งอาหารมาหากิน เนื่องจากในช่วงเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ ของทุกปี บริเวณนี้จะมีปลาดุกทะเลจำนวนมาก ซึ่งเป็นอาหารโปรดของปลาโลมา ซึ่งโลมาจะอาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงประมาณ ๓-๔ ตัว พันธุ์ที่พบมาก คือ พันธุ์หัวบาตร (สีเทา) และยังพบพันธุ์ปากขวด (สีเทา และชมพู)

๒) วัดหงส์ทอง ตั้งอยู่ที่ตำบลสองคลอง วัดหงส์ทอง มีทัศนียภาพที่สวยงามมาก ถูกห้อมล้อมด้วยผืนน้ำทะเล มีพระธาตุคงคามหาเจดีย์ฯ บรรจุพระธาตุพระอรหันต์ในทะเล เป็นแห่งแรกของโลก เป็นที่กราบไหว้บูชารำลึกถึงพระปัญญาคุณพระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย เป็นการสืบสานพระพุทธศาสนาให้ครบ ๕,๐๐๐ ปี นอกจากนี้ ยังมีพระเจดีย์กลางน้ำสวยงามยิ่งนัก และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดฉะเชิงเทราอีกแห่งหนึ่ง

อำเภอพนมสารคาม (Amphoe phanom Saraknam)

๑) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน ตั้งอยู่ที่ตำบลเขาหินซ้อน ริมทางหลวงหมายเลข ๓๐๔ กม.ที่ ๕๑-๕๒ มีเนื้อที่ ๑,๙๒๙ ไร่ เป็นศูนย์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมประเภท แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากการประกวดรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ปี ๒๕๔๗ แสดงให้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่มีการพัฒนาและจัดระบบการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความคุ้มค่าที่นักท่องเที่ยวจะได้ แวะเยี่ยมเยือน นอกจากนี้ ศูนย์ยังมีบริการที่พักสำหรับเยาวชน และผู้สนใจเรียนรู้เรื่องการเกษตร

อำเภอสนามชัยเขต (Amphoe Sanamchaikhet)

๑) ศูนย์ศึกษาพัฒนาการสังคมหมู่บ้าน หรือ “บ้านสานติธรรม” ตั้งอยู่ที่ตำบลลาดกระทิง ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๒๔๕ เลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒๕๙ ประมาณ ๓ กิโลเมตร ภายในอาณา บริเวณเกือบ ๑๐ ไร่ มีพันธุ์ไม้ต่างๆ เป็นสมุนไพรรักษาโรคต่างๆ ภายในมีบ้านไม้แบบไทย มุงด้วยกระเบื้องว่าว มีไต้ถุนสูง สำหรับประขุม หรือบรรยาย ชั้นบนใช้เก็บและแสดงเครื่องมือ เครื่องใช้พื้นบ้าน วัตถุโบราณ ของใช้ รุ่นเก่าต่างๆ ด้านหลังบ้านมียุ้งข้าวจำลองและอุปกรณ์นวดข้าว สีข้าว อีกด้านของบริเวณจัดไว้เป็นที่ตั้งค่ายพักแรม สำหรับเยาวชน มีลานสันทนาการและบริเวณทำกิจกรรม

๒) วัดพระธาตุวาโย (วัดห้วยน้ำทรัพย์) ตั้งอยู่ที่หมู่ ๒ ตำบลลาดกระทิงใช้เส้นทางหมายเลข ๓๒๕๙ (สนามชัยเขต-ท่าตะเกียบ) ห่างจากตัวอำเภอประมาณ ๙ กิโลเมตร หน้าวัดมีพระพุทธรูปขนาดใหญ่ ภายในมีเจดีย์ทรงระฆัง ประดับด้วยกระเบื้องสีเหลือง น้ำเงิน ขาว งดงามและแปลกตา ด้านในเจดีย์มีพระพุทธรูป จำนวนมาก และภาพเขียนสีน้ำมัน เป็นเรื่องราวในพุทธประวัติ มีบันไดขึ้นไปด้านบนหลายชั้น ชั้นบนสุดมองเห็น ทิวทัศน์โดยรอบบริเวณใกล้เคียงมีอ่างเก็บน้ำลาดกระทิง ซึ่งเป็นอ่างน้ำขนาดเล็ก เหมาะเป็นสถานที่พักผ่อนชม ธรรมชาติ

อำเภอท่าตะเกียบ (Amphoe Tha Takiap)

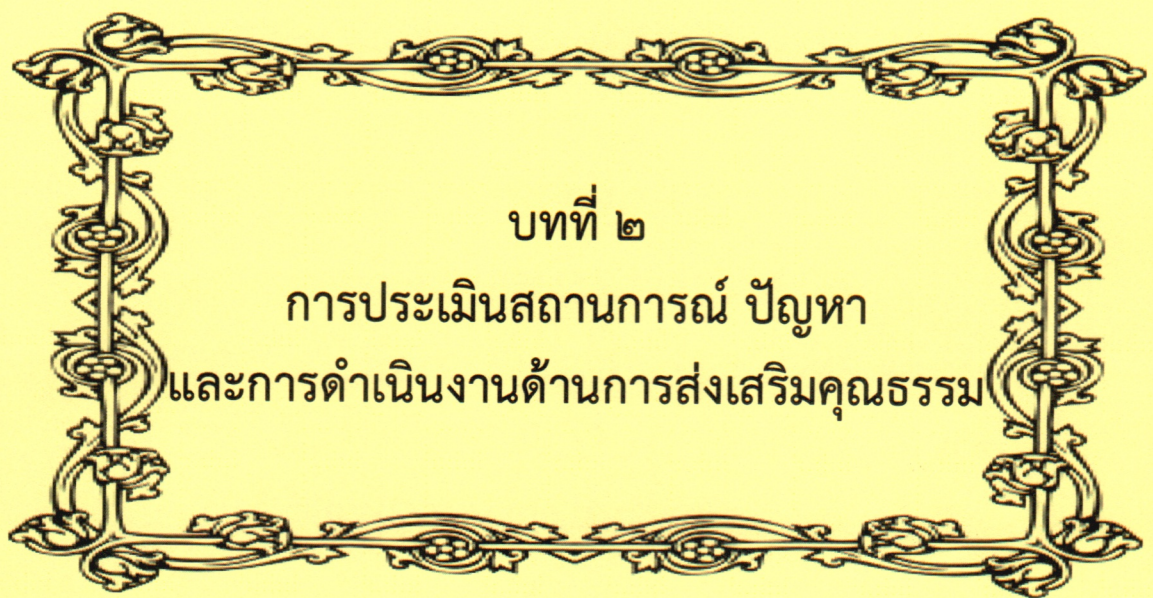
๑) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ตั้งอยู่ที่หมู่ ๗ ตำบลคลองตะเกรา เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ครอบคลุมพื้นที่ ๖๗๔,๓๕๒ ไร่ ตั้งอยู่ใจกลางพื้นที่ป่าผืนใหญ่ เป็นรอยต่อ ๕ จังหวัด คือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และสระแก้ว เป็นพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ผืนสุดท้ายของภาคตะวันออก เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา คลองโตนด จังหวัดจันทบุรี และแม่น้ำประแสร์ จังหวัดระยอง บริเวณหุบเขาร่มรื่น เย็น และยังมีน้ำตกอ่างฤๅไน หรือ น้ำตกบ่อทอง ซึ่งเกิดจากคลองหมาก บนเขาอ่างฤๅไน อยู่ห่างจากหน่วยพิทักษ์ป่า ประมาณ ๒ กิโลเมตร

การเดินทางจากตัวเมือง ใช้เส้นทางฉะเชิงเทรา-พนมสารคาม จากอำเภอพนมสารคาม ใช้เส้นทางหมายเลข ๓๒๕๔ (พนมสารคาม-สนามชัยเขต) จากนั้น ไปตามเส้นทาง ๓๒๕๔ ผ่านอำเภอท่าตะเกียบ สู่บ้านหนองคอก ต่อด้วยเส้นทางสู่อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว อีกประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ถึงที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอ่างฤๅไน และสถานีวิจัยสัตว์ป่าฉะเชิงเทรา ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกัน ผู้มีความประสงค์จะเข้าไปในเขตรักษาสัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน จะต้องขออนุญาตก่อนเดินทาง

๒) อ่างเก็บน้ำคลองสียัด ตั้งอยู่ที่หมู่ ๒ ตำบลท่าตะเกียบ ห่างจากตัวจังหวัด ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ ๙๐ กิโลเมตร บนเส้นทาง ๓๒๕๔ ห่างจากที่ว่าการอำเภอท่าตะเกียบ ประมาณ ๔ กิโลเมตร ลักษณะเป็นเขื่อนดินเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร ภูมิทัศน์โดยรอบมีความสวยงาม สามารถเล่นน้ำ พายเรือ ตกปลา ชี่จักรยาน เดินป่า หรือพักผ่อนด้วยเต็นท์บริเวณริมอ่างเก็บน้ำได้ เหมาะสำหรับเป็นสถานที่เล่นกีฬาทางน้ำ และพักผ่อนชมธรรมชาติ

บทที่ ๒

การประเมินสถานการณ์ ปัญหา
และการดำเนินงานด้านการส่งเสริมคุณธรรม

บทที่ ๒

การประเมินสถานการณ์ ปัญหา และการดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมคุณธรรม

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม/อุปสรรคในการส่งเสริมคุณธรรม

การจัดทำแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) มีความจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทของสภาพแวดล้อม ที่จะส่งผลต่อการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และศักยภาพในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผล เพราะฉะนั้น ในการจัดทำแผนแม่บทฯ นี้ จึงได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพในการส่งเสริมคุณธรรมในจังหวัด ใน ๔ ด้าน คือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม/อุปสรรค โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. จุดแข็ง (Strengths)

- ๑.๑ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีศาสนสถานที่สำคัญซึ่งเป็นศูนย์รวมทางจิตใจในจังหวัด
- ๑.๒ จังหวัดฉะเชิงเทรายึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ โดยมีศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ให้กับประชาชนทั้งในจังหวัด และภูมิภาค
- ๑.๓ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาในด้านต่าง ๆ ที่ดีงาม และทรงคุณค่า ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ที่ยึดโยงให้คนในสังคมมีความเป็นเอกภาพ
- ๑.๔ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีหน่วยงานและองค์กรที่ทำงานด้านการส่งเสริมคุณธรรมในหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรหรือสถาบันทางศาสนาต่าง ๆ ซึ่งมีการดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากรในศาสนาได้ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมตามหลักการทางศาสนา แก่ศาสนิกชนในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละศาสนาอย่างต่อเนื่อง
- ๑.๕ ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนในจังหวัดต่าง ๆ ให้ความสำคัญและสนับสนุนการส่งเสริมคุณธรรมให้แก่ประชาชน
- ๑.๖ จังหวัดฉะเชิงเทรามีภาคีเครือข่ายในการดำเนินงาน ทั้งระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น รวมถึงเครือข่ายภาควิชาการ คือ สถาบันการศึกษา ต่าง ๆ ร่วมกันดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมให้แก่ประชาชน

๑.๗ สถานศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีการบรรจุหลักสูตรด้านศาสนาและการส่งเสริมคุณธรรมอยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ทั้งในรูปแบบการสอดแทรกเนื้อหาวิชาในสาระการเรียนรู้ ต่าง ๆ และในรูปแบบของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๑.๘ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีครอบครัวและภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งเป็นต้นทุนทางสังคมที่จะช่วยทำให้การขับเคลื่อนทางด้านคุณธรรมประสบผลสำเร็จ

๒. จุดอ่อน (Weaknesses)

๒.๑ ขาดการบูรณาการการทำงานในการส่งเสริมคุณธรรมของทุกภาคส่วนในพื้นที่อย่างแท้จริง ตลอดจนขาดการติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

๒.๒ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เข้าสู่สังคมอุตสาหกรรมของจังหวัด ส่งผลให้สถาบันครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป พ่อแม่ไม่มีเวลาสั่งสอนอบรมลูก แม้ว่าเยาวชนเข้าเรียนหนังสือใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน ตั้งแต่วัยเยาว์ แต่โรงเรียนไม่สามารถอบรมกล่อมเกลาเยาวชนในด้านคุณธรรม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตได้เท่าเทียมกับพ่อแม่และชุมชน หรือจะกล่าวง่าย ๆ คือ วัด บ้าน โรงเรียน แยกส่วนกันไม่เป็นสังคมที่กลมกลืนกัน การหลอหลอมและอบรมด้านคุณธรรม ตลอดถึงการสืบทอดวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบเดิม ก็อ่อนด้อยไป ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในสังคมตามมา อาทิเช่น ปัญหานักเรียนติดกัน ปัญหาการตั้งครกในวัยรุ่น เป็นต้น

๒.๓ ปัญหาประชาชนจังหวัดฉะเชิงเทรา ยังมีความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงสวัสดิการในด้านต่าง ๆ

๓. โอกาส (Opportunities)

๓.๑ ประเทศไทยมีสถาบันหลักที่สำคัญ ได้แก่สถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์รวมและทรงเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของคนในสังคมให้เกาะเกี่ยวกันอย่างแน่นแฟ้น

๓.๒ การมีแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมระดับชาติ สามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนส่งเสริมคุณธรรมในชุมชนได้

๓.๓ กระแสการเรียกร้องของสังคมให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ เอกชน บริหารงานและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีคุณธรรม ประกอบด้วย ความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล (Good Corporate Governance) และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR)

๓.๔ ภาวะวิกฤตทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของสังคมในปัจจุบัน เกิดเป็นกระแสสังคมให้บุคคลสำคัญในด้านต่าง ๆ เป็นต้นแบบที่ดี

๓.๕ กลไกภาครัฐบางส่วน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ให้การสนับสนุนการเสริมสร้างคุณธรรมให้สังคม จึงเป็นกลไกที่สำคัญในการกำหนดทิศทางและผลักดันการพัฒนาประชาชนให้มีคุณธรรม

๓.๖ ปัจจุบันมีกระบวนการสื่อสารที่มีความทันสมัย โดยผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้สามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสื่อสารเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและคล่องตัวมากขึ้น

๔. ภาวะคุกคาม/อุปสรรค (Threats)

๔.๑ กระแสบริโภคนิยม และการโฆษณาชวนเชื่อ กำลังเป็นกระแสที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมของคนในสังคม

๔.๒ ปัญหาทางเศรษฐกิจตกต่ำ และปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการให้ความสำคัญกับเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมและค่านิยมอันดีงามในสังคม

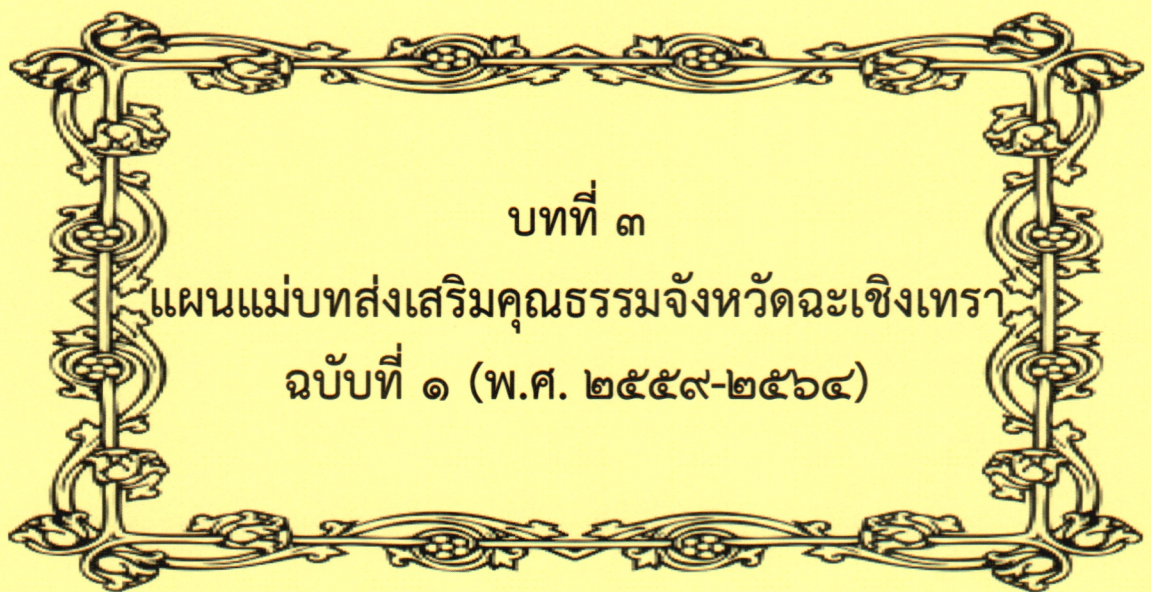
๔.๓ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศในภาวะสังคมปัจจุบัน แม้จะมีผลกระทบในเชิงบวกในเรื่องความสะดวกสบาย แต่อาจจะส่งผลกระทบในเชิงลบต่อการยึดมั่นในคุณธรรมของประชาชนในสังคม

๔.๔ กระแสการไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาสู่สังคมไทยทางสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทยมากขึ้น ทำให้รากเหง้าความเป็นไทยหลายประการได้รับผลกระทบถูกลดคุณค่าและถูกเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทยกำลังถูกกลืนจากค่านิยมตะวันตก ส่งผลให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ต่างยึดติดกับค่านิยมของต่างชาติแล้วละเลยความเป็นไทย

๕. บทสรุป

โดยภาพรวมสภาพแวดล้อมและศักยภาพในการส่งเสริมคุณธรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีจุดแข็งหรือศักยภาพภายในสูงในด้านมีศาสนสถานที่สำคัญที่เป็นศูนย์รวมจิตใจภายในจังหวัด และขณะเดียวกันก็เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในด้าน “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และมีความเข้มแข็งของภาคส่วนต่างๆ และภาคประชาสังคม อันจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม แต่ในขณะเดียวกันก็มีจุดอ่อนในพื้นที่ ที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการขาดการบูรณาการ การติดตามประเมินผล รวมถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กลายเป็นสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลต่อระดับคุณธรรมของคนในสังคม แต่ก็ยังสามารถที่ใช้โอกาสที่มีมาขับเคลื่อนการพัฒนา และส่งเสริมด้านคุณธรรมของจังหวัดให้เกิดการต่อเนื่องและยั่งยืนได้

บทที่ ๓

แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา

ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔)

บทที่ ๓

แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา

ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔)

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ การส่งเสริมคุณธรรม

แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) เป็นแผนที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการส่งเสริมคุณธรรมให้แก่สังคม โดยการบูรณาการการดำเนินการร่วมกับทุกภาคส่วนของสังคมในพื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

๑. วิสัยทัศน์ (Vision)

จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นสังคมมีคุณธรรม อันเป็นรากฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิต สืบสานความเป็นไทย อยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุขอย่างยั่งยืน

๒. เป้าประสงค์ (Goal)

ประชาชนปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาที่ตนนับถือ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ

๓. พันธกิจ (Mission)

- ส่งเสริมและพัฒนาคนให้มีคุณธรรมตามหลักธรรมทางศาสนา น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา เป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และดำรงชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม
- พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรมให้มีประสิทธิภาพในมิติต่างๆ
- ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมในจังหวัดตระหนักและร่วมกันเป็นเครือข่าย มีส่วนร่วมในกระบวนการส่งเสริมคุณธรรม

๔. วัตถุประสงค์หลัก (Objective)

- เพื่อวางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมในสังคมของจังหวัดฉะเชิงเทรา
- เพื่อสร้างความเข้มแข็งในระบบการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรมให้เป็นเอกภาพ
- เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมคุณธรรม

๕. ตัวชี้วัด (Key Performance Indicators)

๕.๑ ระยะสั้น กำหนดกรอบระยะเวลา ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ (๑ ปี ๖ เดือน)

เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) จึงได้กำหนดตัวชี้วัดในการส่งเสริมคุณธรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในระยะสั้น โดยมีกรอบระยะเวลา ๑ ปี ๖ เดือน (เมษายน ๒๕๕๙-กันยายน ๒๕๖๐) โดยแบ่งเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๕๙) มีตัวชี้วัดดังนี้

- (๑) จังหวัดฉะเชิงเทรา มีแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔)
- (๒) จังหวัดฉะเชิงเทรา มีแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

(๓) ทุกหน่วยงาน/องค์กรภาคีเครือข่ายส่งเสริมคุณธรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความรู้ความเข้าใจในแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทย

ระยะที่ ๒ (พฤศจิกายน ๒๕๕๙ - มีนาคม ๒๕๖๐) มีตัวชี้วัดดังนี้

- (๑) บุคลากรในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคชุมชน ภาคธุรกิจเอกชน ภาควิชาชีพ ภาควิชาการ ภาคสื่อมวลชน และภาคประชาชน ได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น
- (๒) หน่วยงานในพื้นที่ ให้ความสำคัญจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ให้แก่บุคลากร ในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคชุมชน ภาคธุรกิจเอกชน ภาควิชาชีพ ภาควิชาการ ภาคสื่อมวลชน และภาคประชาชนเพิ่มมากขึ้น
- (๓) หน่วยงาน องค์กร ในพื้นที่ส่งเสริมและกระตุ้นการจัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เพิ่มมากขึ้น
- (๔) ประชาชนทุกช่วงวัยเข้าร่วมกิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์เพิ่มมากขึ้น

(๕) เกิดชุมชนคุณธรรม องค์กรคุณธรรม หรือหน่วยงานคุณธรรม จำนวน ๔๔ แห่ง เป็นตัวเลขที่กรมการศาสนา กำหนดให้จังหวัดฉะเชิงเทรา อำเภอละ ๘ ชุมชน

ระยะที่ ๓ (เมษายน-กันยายน ๒๕๖๐) มีตัวชี้วัดดังนี้

- (๑) บุคลากรในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคชุมชน ภาคธุรกิจเอกชน ภาควิชาชีพ ภาควิชาการ ภาคสื่อมวลชน และภาคประชาชน ได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ ๑๐ ของระยะที่ ๒
- (๒) หน่วยงานในพื้นที่ ให้ความสำคัญจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ให้แก่ บุคลากรในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคชุมชน ภาคธุรกิจเอกชน ภาควิชาชีพ ภาควิชาการ ภาคสื่อมวลชน และภาคประชาชนเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ ๑๐ ของระยะที่ ๒

(๓) มีหน่วยงาน องค์กร ในพื้นที่ ส่งเสริมและกระตุ้นการจัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ ๑๐ ของระยะที่ ๒

(๔) ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ ๑๐ ของระยะที่ ๒

(๕) เกิดชุมชนคุณธรรม องค์กรคุณธรรม หรือหน่วยงานคุณธรรม จำนวนไม่น้อยกว่า ๘๘ แห่ง

๕.๒ ระยะปานกลาง กำหนดกรอบระยะเวลา ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๔

(๑) ทุกหน่วยงาน/องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการ ส่งเสริมคุณธรรมในสังคม เช่น กำหนดนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมภายในองค์กร วางแผนงาน จัดทำโครงการ กิจกรรมเสริมสร้างปลูกฝังคุณธรรมและวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ให้แก่ สังคม เป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักจริยธรรมและการจัดการที่ดี อยู่บนหลักพอประมาณที่ต้องไม่เบียดเบียน ตนเอง และไม่เบียดเบียนสังคม มีการยกย่องเชิดชูองค์กรและบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นในด้านส่งเสริมคุณธรรม โดยค้นหาคนดีและมอบรางวัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดกระแสสังคมส่งเสริมคนดี กับทั้งเป็นการสร้างชื่อเสียงให้ แก่จังหวัดและประเทศชาติ

(๒) มีการพัฒนาระบบกลไกการบริหารจัดการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เช่น มีระบบ บริหารจัดการ/ทางวิชาการ/องค์ความรู้ ในเรื่องของการส่งเสริมคุณธรรมและความสมานฉันท์ พร้อมทั้งมีการวิจัย และมีการพัฒนามาตรฐานด้านการส่งเสริมคุณธรรม มีหลักสูตรและจำนวนบุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการส่งเสริม คุณธรรม และมีระบบกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและความสมานฉันท์ ในมิติ ต่าง ๆ

(๓) มีภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมคุณธรรมในสังคมเพิ่มมากขึ้น

๖. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมคุณธรรม

แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ ๔ ยุทธศาสตร์ และแต่ละยุทธศาสตร์ประกอบด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมในสังคม มี ๘ กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมของสถาบันครอบครัว

กลยุทธ์ที่ ๒ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมของสถาบันการศึกษา

กลยุทธ์ที่ ๓ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมของสถาบันศาสนา

กลยุทธ์ที่ ๔ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมของสถาบันเศรษฐกิจ

กลยุทธ์ที่ ๕ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมของสถาบันทางการเมืองการปกครอง

(ภาคราชการและภาคการเมืองทุกระดับ)

กลยุทธ์ที่ ๖ วางระบบรากฐานการใช้วัฒนธรรมไทยเป็นฐานในการเสริมสร้างคุณธรรม

กลยุทธ์ที่ ๗ วางระบบรากฐานการใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมคุณธรรม

กลยุทธ์ที่ ๘ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมในภาควิชาชีพ

**ยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างความเข้มแข็งในระบบการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรม
ให้เป็นเอกภาพ มี ๓ กลยุทธ์ ดังนี้**

- กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างและพัฒนาระบบบริหารจัดการงานด้านส่งเสริมคุณธรรมและเสริมสร้าง
ความเป็นเอกภาพ แก่สถาบัน/องค์กรในสังคม
- กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพบุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการส่งเสริมคุณธรรม
- กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างความเป็นเอกภาพด้วยคุณธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมคุณธรรม มี ๔ กลยุทธ์ ดังนี้

- กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างและขยายเครือข่ายการขับเคลื่อนคุณธรรมในทุกภาคส่วน
- กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาเครือข่ายขับเคลื่อนคุณธรรม
- กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการดำเนินงานด้านคุณธรรม
- กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างระบบบริหารจัดการภาคีเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม

**ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมให้จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมในประเทศไทย
ประชาคมอาเซียน และประชาคมโลก มี ๓ กลยุทธ์ ดังนี้**

- กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประชาคมอาเซียนในด้านการอยู่ร่วมกันอย่าง
เอื้ออาทร แบ่งปัน และมีจิตสาธารณะ
- กลยุทธ์ที่ ๒ เสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพความมั่นคงและความยั่งยืนของภูมิภาคอาเซียน
ด้วยคุณธรรม
- กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างคุณธรรมและความร่วมมือระหว่างประชาคมอาเซียน และประชาคมโลก
ในการตระหนักและรักษาความสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗. รายละเอียดของยุทธศาสตร์

แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) ประกอบด้วย
ยุทธศาสตร์ ๔ ยุทธศาสตร์ นอกจากแต่ละยุทธศาสตร์จะประกอบด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ แล้ว ยังมีรายละเอียดเกี่ยวกับ
วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ แนวทางการดำเนินการ หน่วยงานขับเคลื่อน ได้แก่ หน่วยงานหลักและหน่วย
งานร่วม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมในสังคม

- วัตถุประสงค์**
๑. เพื่อวางรากฐานแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมให้แก่สังคมทุกภาคส่วน
  ๒. เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการประพฤติปฏิบัติตนในการดำรงชีวิต ประกอบสัมมาอาชีพ และ
อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข มั่นคง และยั่งยืน (Sustainable Development)
  ๓. เพื่อสืบสานความเป็นไทย และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ทุกหน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการ ส่งเสริมคุณธรรมในสังคม ภายใต้บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงาน เช่น กำหนดนโยบายการส่งเสริมคุณธรรม ภายในองค์กร วางแผนงาน จัดทำโครงการกิจกรรมเสริมสร้างปลูกฝังคุณธรรมและวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ให้แก่สังคม ยกย่องเชิดชูองค์กรและบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นในด้านส่งเสริมคุณธรรม

แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมและบทบาทของหน่วยงาน

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
กลยุทธ์ที่ ๑ วางระบบรากฐานการ เสริมสร้างคุณธรรม ของสถาบันครอบครัว	๑.๑ พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้แก่สถาบันครอบครัว โดยสร้างความ ตระหนักให้พ่อแม่ และผู้ปกครองเห็น ความสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชน	สำนักงาน พมจ. /สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด/สำนักงาน พัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกแห่ง	- หน่วยงานภาครัฐ - หน่วยงาน รัฐวิสาหกิจ - สถาบันการศึกษา - หน่วยงานภาค ธุรกิจเอกชน - สภาวัฒนธรรมทุก ระดับ
	๑.๒ ส่งเสริมให้สถาบันครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัว มีจิตสำนึกในการ เป็นผู้ให้มีความเอื้ออาทร ให้ความช่วย เหลือแก่ผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ	สำนักงาน พมจ. /สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด/สำนักงาน พัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกแห่ง	
	๑.๓ ส่งเสริมความเข้มแข็ง และความ อบอุ่นของครอบครัว โดยการรวมกลุ่ม ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวในรูปแบบใด รูปแบบหนึ่งเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลาง ในการเสริมสร้างสถาบันครอบครัว ในชุมชนหมู่บ้าน ตำบล วัด มัสยิด และ โบสถ์คริสต์	สำนักงาน พมจ. /สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด/สำนักงาน พัฒนาชุมชนจังหวัด/ สนง. ปปส. จังหวัด	
	๑.๔ ส่งเสริมครอบครัวทุกครอบครัวให้ เข้าใจหลักคำสอนทางศาสนาและ นำไปใช้แก้ปัญหาให้เกิดประโยชน์ต่อ ครอบครัวตนเอง	สำนักงาน พมจ. /สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด/สำนักงาน พระพุทธศาสนาจังหวัด/อำเภอ/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุก แห่ง	
	๑.๕ ส่งเสริมผู้สูงวัย และผู้รู้ให้มีบทบาท ในการถ่ายทอดหลักคุณธรรมทางศาสนา และประสบการณ์ทางด้านคุณธรรมให้แก่ คนในครอบครัวและในชุมชน	สำนักงาน พมจ. /สำนักงานพัฒนา ชุมชนจังหวัด/องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นทุกแห่ง	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
กลยุทธ์ที่ ๒ วางระบบรากฐานการ เสริมสร้างคุณธรรม ของสถาบันการศึกษา	๑.๖ อนุรักษ์และกระตุ้นให้ผู้นำ ครอบครัวประพฤติตนอย่างมี คุณธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อให้ เยาวชนเติบโตเป็นพลเมืองดีของ สังคมและประเทศชาติ	สำนักงาน พมจ. /สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัด/สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/ อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง	
	๑.๗ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็ก และเยาวชนคนรุ่นใหม่มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดย มีการปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อ สังคมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วัยเยาว์	สำนักงาน พมจ. /สำนักงาน ศึกษาธิการ จังหวัด/ กศน.จังหวัด/สพป.เขต ๑/ สพป. เขต ๒/สพม.๖/ประธานคณะ กรรมการ ประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัด/ประธานกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์/ สถานศึกษาทุกแห่ง	
	๒.๑ ยึดหลักความเสมอภาคในการ เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษา ด้วยคุณธรรม	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน.จังหวัด/ สพป.เขต ๑/ สพป.เขต ๒/สพม.๖/ประธาน คณะกรรมการประสานและส่งเสริม การศึกษาเอกชนจังหวัด/ประธานกรรมการ อาชีวศึกษาจังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราช ชนรินทร์/สถานศึกษาทุกแห่ง	
	๒.๒ พัฒนาระบบบริหารจัดการ การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน.จังหวัด/ สพป.เขต ๑/ สพป.เขต ๒/สพม.๖/ประธาน คณะกรรมการประสานและส่งเสริม การศึกษาเอกชนจังหวัด/ประธานกรรมการ อาชีวศึกษาจังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราช ชนรินทร์/สถานศึกษาทุกแห่ง	
	๒.๓ ส่งเสริมให้ ๓ เสาหลัก ประกอบด้วยสถานศึกษา ศาสนสถาน ชุมชนและครอบครัว (บวร) เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม ให้แก่ประชาชน	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/สำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด/สพป.เขต ๑/ สพป.เขต ๒/สพม.๖/กศน.จังหวัด/สำนักงาน พระพุทธศาสนาจังหวัด/ประธาน คณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษา เอกชนจังหวัด/ประธานกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ บ้าน วัด (ศาสนสถาน) โรงเรียน	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๒.๔ พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ให้มีการปลูกฝังคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยบรรจุเรื่องคุณธรรมเป็นหลักสูตรพื้นฐานทางการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สร้างสรรค์ประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยเชื่อมโยงกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตร ให้ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อช่วยสังคม	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน.จังหวัด/ สพป.เขต ๑/ สพป.เขต ๒/สพม.๖/ประธานคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด/ประธานกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์/สถานศึกษาทุกแห่ง	
	๒.๕ กำหนดให้หลักสูตรการศึกษาในแต่ละประเภทในทุกชั้นปีมีการศึกษาตามหลักศาสนาที่ผู้เรียนนับถืออย่างเพียงพอ ทั้งการให้ความสำคัญสาระ และเวลา เพื่อให้เกิดผลด้านคุณธรรมจริยธรรม	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน.จังหวัด/ สพป.เขต ๑/ สพป.เขต ๒/สพม.๖/ประธานคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด/ประธานกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์/สถานศึกษาทุกแห่ง	
	๒.๖ พัฒนาระบบการเรียนการสอน โดยเน้นกิจกรรมทางศาสนาเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน นักศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการยึดมั่นในคุณธรรมและนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับมิติของยุคปัจจุบัน และบริบทของสังคมได้อย่างเหมาะสม	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน.จังหวัด/ สพป.เขต ๑/ สพป.เขต ๒/สพม.๖/ประธานคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด/ประธานกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์/สถานศึกษาทุกแห่ง	
	๒.๗ กำหนดให้ทุกสถาบันการศึกษาจัดตั้งหน่วยเผยแพร่คุณธรรมประจำสถานศึกษาทุกระดับ	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน.จังหวัด/ สพป.เขต ๑/ สพป.เขต ๒/สพม.๖/ประธานคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด/ประธานกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์/สถานศึกษาทุกแห่ง	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๒.๘ กำหนดให้สถาบันการศึกษาทุกระบบปลูกฝังคุณธรรม โดยใช้กิจกรรมด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา เป็นการฝึกปฏิบัติกิจกรรมพิเศษนอกเหนือจากกิจกรรมการอบรมปลูกฝังคุณธรรมโดยตรงเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการด้านคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน.จังหวัด/สพป.เขต ๑/ สพป. เขต ๒/สพม.๖/ประธาน คณะกรรมการประสานและ ส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด/ ประธานกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราช นครินทร์/สถานศึกษาทุกแห่ง	
	๒.๙ ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาทุกระบบจัดหาสื่อที่เกี่ยวข้องกับการสอนคุณธรรมที่ทันสมัย จูงใจให้ผู้เรียนสนใจและสามารถเรียนรู้ได้ ทุกช่องทาง	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน.จังหวัด/สพป.เขต ๑/ สพป. เขต ๒/สพม.๖/ประธาน คณะกรรมการประสานและ ส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด/ ประธานกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราช นครินทร์/สถานศึกษาทุกแห่ง	
	๒.๑๐ ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษากำหนดเรื่อง จิตอาสาและจิตสาธารณะ เป็นหัวข้อในการ พัฒนาผู้เรียน ทั้งในและนอกระบบอย่างจริงจัง	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน.จังหวัด/สพป.เขต ๑/ สพป. เขต ๒/สพม.๖/ประธาน คณะกรรมการประสานและ ส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด/ ประธานกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราช นครินทร์/สถานศึกษาทุกแห่ง	
	๒.๑๑ ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษา สร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมในสถาบันฯ ที่ส่งเสริมคุณธรรม	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน.จังหวัด/สพป.เขต ๑/ สพป. เขต ๒/สพม.๖/ประธาน คณะกรรมการประสานและ ส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด/ ประธานกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราช นครินทร์/สถานศึกษาทุกแห่ง	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๒.๑๒ จัดให้มีการสร้างองค์ความรู้และทักษะตลอดจนให้การอบรมเรื่องการจัดการศึกษาที่เกี่ยวกับคุณธรรมแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน. จังหวัด/สพป.เขต ๑/ สพป.เขต ๒/ สพม.๖/ประธานคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด/ประธานกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์/สถานศึกษาทุกแห่ง	
	๒.๑๓ เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วม วางระบบ และสร้างเครือข่ายในการพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมสำหรับนักเรียนและนักศึกษา	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน. จังหวัด/สพป.เขต ๑/ สพป.เขต ๒/ สพม.๖/ประธานคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด/ประธานกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์/สถานศึกษาทุกแห่ง	
	๒.๑๔ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับตระหนักและยึดมั่นในคุณธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก เยาวชน	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน. จังหวัด/สพป.เขต ๑/ สพป.เขต ๒/ สพม.๖/ประธานคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด/ประธานกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์/สถานศึกษาทุกแห่ง	
	๒.๑๕ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านคุณธรรมได้รับการเลื่อนขั้นเป็นกรณีพิเศษ	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/กศน. จังหวัด/สถาบันการศึกษา/สถานศึกษาทุกแห่ง	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๒.๑๖ ควบคุมความประพฤติ และการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน. จังหวัด/สพป.เขต ๑/ สพป.เขต ๒/ สพม.๖/ประธานคณะกรรมการ ประสานและส่งเสริมการศึกษา เอกชนจังหวัด/ประธานกรรมการ อาชีวศึกษาจังหวัด/มหาวิทยาลัย ราชภัฏราชชนครินทร์/สถานศึกษา ทุกแห่งส.ศ.จ.(คุรุสภาจังหวัด)	
	๒.๑๗ ส่งเสริมการวิจัยและการสร้าง องค์ความรู้ เกี่ยวกับการวางระบบรากฐาน และการเสริมสร้างคุณธรรม ให้เกิดแก่เด็ก เยาวชน ประชาชนและสังคม กับทั้งให้นำ ผลการวิจัยไปใช้จริงอย่างเป็นรูปธรรม ในทุกภาคส่วน	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ กศน. จังหวัด/สพป.เขต ๑/ สพป.เขต ๒/ สพม.๖/ประธานคณะกรรมการ ประสานและส่งเสริมการศึกษา เอกชนจังหวัด/ประธานกรรมการ อาชีวศึกษาจังหวัด/มหาวิทยาลัย ราชภัฏราชชนครินทร์/สถานศึกษา ทุกแห่ง	
กลยุทธ์ที่ ๓ วางระบบรากฐาน การเสริมสร้าง คุณธรรมของ สถาบันศาสนา	๓.๑ เสริมสร้างผู้นำทางศาสนาให้มีความรู้ ในหลักธรรมที่ถูกต้อง	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด/ สมาคม ชมรม มูลนิธิ สมัชชา และ องค์กรทางศาสนา ต่าง ๆ	
	๓.๒ ส่งเสริมผู้นำทางศาสนาให้มีบทบาท ต่อการพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรมของคน ทุกกลุ่มวัยให้มีพื้นฐานวิถีชีวิตการตัดสินใจ และ การแก้ปัญหาที่ถูกต้องตามหลักธรรมคำสอน ทางศาสนา	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด/ สมาคม ชมรม มูลนิธิ สมัชชา และ องค์กรทางศาสนาต่างๆ	
	๓.๓ เสริมสร้างผู้นำทางศาสนาให้เป็นแบบ อย่างที่ดีของศาสนิกชนจนเกิดความเคารพ เลื่อมใสศรัทธา	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สำนักงานพระพุทธศาสนา-จังหวัด/ สมาคม ชมรม มูลนิธิ สมัชชา และ องค์กรทางศาสนาต่างๆ	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๓.๔ สนับสนุนให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ สื่อ และวิธีการถ่ายทอดหลักธรรม ในศาสนา เพื่อให้คนทุกกลุ่มทุกวัยเข้าใจ เข้าถึงคุณธรรม	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สำนักงานพระพุทธศาสนา- จังหวัด/สมาคม ชมรม มูลนิธิ สมัชชา และองค์กรทางศาสนา ต่างๆ	
	๓.๕ ส่งเสริมให้องค์กรทางศาสนา และสถาบันทางศาสนาเป็นสถาบันหลัก ของสังคมที่เข้มแข็งและทำหน้าที่ เสริมสร้างรากฐานคุณธรรมให้สังคม โดยเน้นที่เด็กและเยาวชน	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สำนักงานพระพุทธศาสนา- จังหวัด/สมาคม ชมรม มูลนิธิ สมัชชา และองค์กรทางศาสนา ต่างๆ	
	๓.๖ ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่าย และเชื่อมโยงศาสนิกสัมพันธ์อย่าง ต่อเนื่องเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปลูกฝัง คุณธรรมในสังคมอย่างเป็นรูปธรรม	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สำนักงานพระพุทธศาสนา- จังหวัด/สมาคม ชมรม มูลนิธิ สมัชชา และองค์กรทางศาสนา ต่างๆ	
กลยุทธ์ที่ ๔ วางระบบรากฐานการ เสริมสร้างคุณธรรมของ สถาบันเศรษฐกิจ	๔.๑ ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจน้อมนำ แนวพระราชดำริหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในการดำเนินธุรกิจ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์- จังหวัด/สำนักงานอุตสาหกรรม- จังหวัด/สำนักงานพาณิชย์- จังหวัด/หอการค้าจังหวัด/ สภาอุตสาหกรรมจังหวัด	
	๔.๒ ส่งเสริมการผลิต ผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ และส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและ อาหารที่มีประสิทธิภาพ เสริมสร้าง ความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อย่างเหมาะสมและยั่งยืน สามารถ สร้างมูลค่าเพิ่ม สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาด และมีมาตรฐาน ปลอดภัยต่อผู้บริโภคตามหลักคุณธรรม และธรรมาภิบาลและตามมาตรฐาน ISO	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด/ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์- จังหวัด/สำนักงานเกษตรจังหวัด	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๔.๓ ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเอกชนดำเนินกิจการโดยยึดหลักบรรษัทภิบาล คือ การบริหารจัดการพร้อมด้วยการกำกับดูแลที่ดีมีคุณธรรมในภาคธุรกิจ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพประกอบธุรกิจอย่างมีคุณธรรมต่อผู้บริโภคและผู้ประกอบการด้วยกัน	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด/ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/ หอการค้าจังหวัด/ สภาอุตสาหกรรมจังหวัด	
	๔.๔ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมยกย่องคนดีมีคุณธรรมในชุมชนเป็นตัวอย่างที่ดีให้ชุมชน เป็นต้นแบบที่ดีในการปฏิบัติ โดยค้นหาคนดีและมอบรางวัลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดกระแสสังคมส่งเสริมคนดี กับทั้งเป็นการสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศชาติ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด/สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด/สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานแรงงานจังหวัด/ หอการค้าจังหวัด/ สภาอุตสาหกรรมจังหวัด	
	๔.๕ บริหารจัดการราคาสินค้าเกษตรและรายได้เกษตรกรให้มีความเป็นธรรม	สำนักงานพาณิชย์จังหวัด	
	๔.๖ ส่งเสริมให้มีการจัดสรรทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร และโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรอย่างพอเพียงมีคุณธรรม มีประสิทธิภาพยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	
	๔.๗ พัฒนากำลังแรงงานและผู้ประกอบการให้มีศักยภาพสูง และสอดคล้องต่อความต้องการของภาคเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยนำหลักการส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณ มาดำเนินการ	สำนักงานแรงงานจังหวัด	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๔.๘ ส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาเครือข่ายระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้มีการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน บนรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม	หอการค้าจังหวัด/ สภาอุตสาหกรรมจังหวัด	
กลยุทธ์ที่ ๕ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมของสถาบัน ทางการเมืองการปกครอง(ภาคราชการและภาคการเมืองทุกระดับ)	๕.๑ กำหนดให้องค์กรทางการเมืองการปกครองต่าง ๆ ทำหน้าที่ในการบริหารและให้เป็นตามหลักคุณธรรม มีธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุม ดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม	ปกครองจังหวัด/ปกครองอำเภอ/ องค์การบริหารส่วนจังหวัด/ เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล/ท้องถิ่นจังหวัด/สถาบันพัฒนาการเมืองจังหวัด/ธรรมาภิบาลจังหวัด/สนง. กกต. จังหวัด	
	๕.๒ กำหนดให้องค์กรทางการเมืองการปกครองทุกภาคส่วน มีแนวทาง นโยบาย หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชน ตามบทบาทภาระหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงาน	ปกครองจังหวัด/ปกครองอำเภอ/ องค์การบริหารส่วนจังหวัด/ เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล/ท้องถิ่นจังหวัด/สถาบันพัฒนาการเมืองจังหวัด/ธรรมาภิบาลจังหวัด/สนง. กกต. จังหวัด/สำนักงาน ปปท.จังหวัด	
	๕.๓ ส่งเสริมให้ข้าราชการ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับทุกภาคส่วนปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรม และจรรยาบรรณ	จังหวัด/อำเภอ/องค์การบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล/สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด/ทุกส่วนราชการในจังหวัด	
	๕.๔ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างการเมืองการปกครองด้านการเลือกตั้งอย่างโปร่งใส สุจริต และเที่ยงธรรม ตามหลักการส่งเสริมคุณธรรม	สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๕.๕ ส่งเสริมให้นักการเมืองทุกระดับปฏิบัติตามคุณธรรมและจรรยาบรรณสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชน	ปกครองจังหวัด/ปกครองอำเภอ/องค์การบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล/ท้องถิ่นจังหวัด/สถาบันพัฒนาการเมืองจังหวัด/สนง. กกต. จังหวัด/สำนักงาน ปปท.จังหวัด	
	๕.๖ กำหนดบทบาทให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับมีหน้าที่นโยบายส่งเสริมคุณธรรมสู่การปฏิบัติในชุมชนและเป็นแบบอย่างที่ดี โดยให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแนวปฏิบัติที่ดี	จังหวัด/อำเภอ/สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด/สำนักงาน ปปท.จังหวัด/สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/องค์การบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล/สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด	
	๕.๗ กำหนดให้ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งหน่วยเผยแพร่คุณธรรมประจำตำบลทำหน้าที่จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและร่วมเป็นเครือข่ายขับเคลื่อนกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสู่ชุมชนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ	สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด/สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/องค์การบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล/สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด/สำนักงาน ปปท.จังหวัด	
กลยุทธ์ที่ ๖ วางระบบรากฐานการใช้ วัฒนธรรมไทยเป็นฐาน ในการเสริมสร้าง คุณธรรม	๖.๑ นำค่านิยมของสังคมที่แสดงออกทางจารีตประเพณีที่ดีงามมาเป็นบรรทัดฐานทางคุณธรรมในการประพฤติปฏิบัติของประชาชน	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/สภาวัฒนธรรมทุกระดับ/สถาบันการศึกษา/สถานศึกษา/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
	๖.๒ นำอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นและเอกลักษณ์ของชาติมากระตุ้นจิตสำนึกและศรัทธาในการประพฤติปฏิบัติตามคุณธรรม เพื่อสร้างสรรค์สังคมให้เข้มแข็งและมั่นคง	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/สภาวัฒนธรรมทุกระดับ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๖.๓ ดำรงรักษาวิถีคุณธรรมของชุมชนที่มีรากฐานจากความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงความรู้และภูมิหลังของบุคคลด้านคุณธรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป โดยนำมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของคนในชุมชน และครอบครัว	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/สภาวัฒนธรรมทุกระดับ /องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
	๖.๔ ส่งเสริม/เสริมสร้างเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ไทย ในการอนุรักษ์สืบสาน ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น และ ภูมิปัญญา ตามหลักคุณธรรมจริยธรรม	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/สภาวัฒนธรรมทุกระดับ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
	๖.๕ ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การกีฬา การศึกษาด้านกีฬา นันทนาการ ภายใต้รากฐานคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรม	สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง	
	๖.๖ เสริมสร้างทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ภายใต้รากฐานการใช้วัฒนธรรมไทยเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างคุณธรรม	สำนักงาน พมจ.จังหวัด	
	๖.๗ พัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงตามหลักคุณธรรม	สำนักงาน พมจ./สภาวัฒนธรรมทุกระดับ	
	๖.๘ ดำเนินการสร้าง พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมทั้งในมิติศาสนา และมิติอื่น ๆ ด้วยกระบวนการจัดการความรู้รูปแบบต่าง ๆ	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/สภาวัฒนธรรมทุกระดับ	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
กลยุทธ์ที่ ๗ วางระบบรากฐานการ ใช้สื่อมวลชนเป็น เครื่องมือในการส่งเสริม คุณธรรม	๗.๑ ส่งเสริมและเผยแพร่ข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ตลอดจนนโยบาย และการดำเนินงาน ของรัฐบาล วัฒนธรรม ศิลธรรม ค่านิยม ที่พึงปรารถนาทั้งสนับสนุนการให้บริการ การศึกษานอกระบบแก่ประชาชน	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด/ องค์กรวิชาชีพสื่อ/ชมรม สื่อมวลชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ทุกประเภท	
	๗.๒ ส่งเสริมให้มีสื่อสร้างสรรค์ ทันสมัย และหลากหลายเพื่อประชาสัมพันธ์ รณรงค์ปลูกฝังคุณธรรมที่พึงปฏิบัติ ในสังคม	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด/ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ องค์กรวิชาชีพสื่อ/สื่อมวลชนใน จังหวัดฉะเชิงเทราทุกประเภท	
	๗.๓ ส่งเสริมให้สื่อต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ เรื่องเกี่ยวกับคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง สร้างกระแสสังคมให้ประชาชนมี จิตสำนึกคุณธรรม	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด/ องค์กรวิชาชีพ/สื่อมวลชนใน จังหวัดฉะเชิงเทราทุกประเภท	
	๗.๔ ส่งเสริมการเผยแพร่คุณธรรมด้วยสื่อ ต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพเหมาะสมกับ ทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะสำหรับเด็กและ เยาวชน	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด/ องค์กรวิชาชีพสื่อ/สื่อมวลชนใน จังหวัดฉะเชิงเทราทุกประเภท	
	๗.๕ ให้มีมาตรฐานในการนำเสนอ ข่าวสารอย่างเป็นกลาง สร้างสรรค์ และยึดมั่นในการปฏิบัติตาม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด/ องค์กรวิชาชีพสื่อ/สื่อมวลชนใน จังหวัดฉะเชิงเทราทุกประเภท	
	๗.๖ ส่งเสริมยกย่องสื่อมวลชนที่ สร้างสรรค์ด้านคุณธรรมให้มีจำนวนมาก ยิ่งขึ้น	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด/ องค์กรวิชาชีพสื่อ	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๗.๗ ส่งเสริมให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ โดยยึดหลักคุณธรรมและจรรยาบรรณของสื่อ	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด/องค์กรวิชาชีพสื่อ/สื่อมวลชนในจังหวัดฉะเชิงเทราทุกประเภท	
	๗.๘ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อนำเสนอข้อมูลที่สร้างสรรค์เกิดประโยชน์ต่อสังคม ตามหลักคุณธรรม และจริยธรรมแห่งวิชาชีพ	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด/องค์กรวิชาชีพสื่อ/สื่อมวลชนในจังหวัดฉะเชิงเทราทุกประเภท	
กลยุทธ์ที่ ๘ วางระบบรากฐานการเสริมสร้างคุณธรรมในภาควิชาชีพ	๘.๑ ส่งเสริมองค์กรวิชาชีพ ให้มีความสามัคคี คุณธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงาน พมจ./สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/หน่วยงาน/สภา สมาคม หรือองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ	
	๘.๒ กำหนดให้สภา สมาคมหรือองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ ควบคุมดูแลการประพฤติปฏิบัติของผู้ประกอบการวิชาชีพให้เป็นไปตามหลักคุณธรรม และจรรยาบรรณของวิชาชีพเพื่อสร้างความศรัทธาความเชื่อมั่นในวิชาชีพแก่ผู้บริโภค หรือผู้รับบริการ โดยระบุคุณธรรมที่พึงประสงค์ไว้ในจรรยาบรรณวิชาชีพ	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สก.สค.จ.(ครูสภาจังหวัด)/สำนักงาน พมจ./สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด/สภาสมาคมหรือองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ	
	๘.๓ กำหนดให้สภา สมาคมหรือองค์กรวิชาชีพมีมาตรการการลงโทษแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพที่กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรม และละเมิดจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างจริงจังและเป็นธรรม	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สก.สค.จ./สำนักงาน พมจ./สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด/สภาสมาคม หรือองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๘.๔ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพต่าง ๆ ตระหนักและยึดมั่นในคุณธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนเอง	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ สก.สค.จ /สำนักงาน พมจ./ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ หน่วยงาน/สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด/สภา สมาคม หรือองค์กรวิชาชีพ ต่าง ๆ	
	๘.๕ ส่งเสริมและคุ้มครองผู้ประกอบการ วิชาชีพ ที่ดำรงตนตามหลักคุณธรรมและจรรยาบรรณ	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ ครุสภา /สำนักงาน พมจ./ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด/ สภาสมาคม หรือองค์กรวิชาชีพ ต่าง ๆ	
	๘.๖ ส่งเสริมและคุ้มครองผู้ประกอบการ วิชาชีพ ที่ดำรงตนตามหลักคุณธรรมและจรรยาบรรณ	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ ครุสภา/สำนักงาน พมจ./ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ หน่วยงาน/สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด/สภา สมาคม หรือองค์กรวิชาชีพ ต่าง ๆ	
	๘.๗ ส่งเสริมและเสริมสร้างสมรรถภาพ ของผู้ประกอบการภาคเอกชนให้ แข็งแกร่ง และยึดในหลักคุณธรรมและจริยธรรม	สภาอุตสาหกรรมจังหวัด/ สนง. อุตสาหกรรมจังหวัด/สนง. พาณิชย์จังหวัดฉะเชิงเทรา	
	๘.๗ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม พัฒนาแลกเปลี่ยนความรู้ด้านอุตสาหกรรม ภายใต้อิทธิพลคุณธรรม และจรรยาบรรณ	สภาอุตสาหกรรมจังหวัด/สนง. อุตสาหกรรมจังหวัด/สนง. พาณิชย์จังหวัดฉะเชิงเทรา	

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างความเข้มแข็งในระบบการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมคุณธรรมให้เป็นเอกภาพ

- วัตถุประสงค์**
๑. เพื่อสร้างและพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านส่งเสริมคุณธรรมให้มีความเข้มแข็ง
  ๒. เพื่อขับเคลื่อนระบบการบริหารจัดการด้านคุณธรรมให้มีเอกภาพ
  ๓. เพื่อเสริมสร้างความเป็นเอกภาพให้แก่สังคมไทยด้วยคุณธรรม

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. มีระบบกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและความสมานฉันท์ในมิติต่าง ๆ
๒. มีหลักสูตรและจำนวนบุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการส่งเสริมคุณธรรม
๓. มีระบบบริหารจัดการทางวิชาการองค์ความรู้ในเรื่องของการส่งเสริมคุณธรรมและความสมานฉันท์ พร้อมทั้งมีการวิจัยและมีการพัฒนามาตรฐานด้านการส่งเสริมคุณธรรม
๔. ภาคราชการพลเรือนมีระบบและกลไกการสนับสนุนและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมข้าราชการ
๕. มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม
๖. มีความสมานฉันท์ในสังคมไทย

แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมและบทบาทของหน่วยงาน

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างและพัฒนาระบบ บริหารจัดการงานด้าน ส่งเสริมคุณธรรมและ เสริมสร้างความเป็น เอกภาพแก่สถาบัน/ องค์กรในสังคม	๑.๑ จังหวัดกำหนดให้มีการจัดทำแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	-หน่วยงานของรัฐ -หน่วยงานภาครัฐ -หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ -หน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐหรือเป็นกลไกของรัฐแต่ไม่เป็นองค์กรของรัฐ -หน่วยงานภาคธุรกิจ
	๑.๒ พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรและบุคลากรด้านแรงงานให้มีประสิทธิภาพและคุณธรรม	สำนักงานแรงงานจังหวัด/ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด	เอกชน -หน่วยงานภาคประชาสังคม
	๑.๓ กำหนดการพัฒนากระบวนการส่งเสริมป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และฝ่ายบริหารให้ดำเนินการอย่างสุจริต โปร่งใส และเป็นธรรมตามหลักคุณธรรมจริยธรรม	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตจังหวัด (ปปช.)	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๑.๔ นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการขับเคลื่อนงานด้านส่งเสริมคุณธรรมและเสริมสร้างความเป็นเอกภาพแก่สถาบัน/องค์กรในสังคม โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ เข้าถึงได้ง่ายและหลากหลาย	สำนักงานจังหวัด/สำนักงานสถิติจังหวัด	
	๑.๕ ส่งเสริมอำนวยความสะดวก และพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางกฎหมายตามหลักนิติธรรม และหลักคุณธรรมจริยธรรม	สำนักงานอัยการจังหวัด/ศูนย์ดำรงธรรม/ปกครองจังหวัด	
	๑.๖ เสริมสร้างจิตสำนึกในด้านคุณธรรมจริยธรรม และปลูกฝังความซื่อสัตย์ในสังคมไทยทุกภาคส่วนให้เป็นเอกภาพ	สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตจังหวัด	
	๑.๗ ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของชุมชนของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ อย่างสมดุลและยั่งยืน ให้ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพ	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
	๑.๘ ให้มีการพัฒนาระบบกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรมและความสมานฉันท์ในมิติต่างๆ	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/สำนักงานสถิติจังหวัด	
กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศักยภาพบุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการส่งเสริมคุณธรรม	๒.๑ พัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ ด้านเทคโนโลยีและพลังงานอย่างมีคุณธรรม	สำนักงานพลังงานจังหวัด	
	๒.๒ ยกย่องบุคลากรภาครัฐและภาคเอกชน หรือบุคคลทั่วไปที่มีความประพฤติดีมีความสุจริตยึดมั่น (ต่อ)	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/สำนักงาน พมจ./สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	ในคุณธรรม และมีผลงานในการทำคุณประโยชน์ในการส่งเสริมคุณธรรมด้านต่าง ๆ แก่สังคมเป็นที่ปรากฏ โดยการมอบรางวัลเชิดชูเกียรติเพื่อส่งเสริมกำลังใจและให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม		
	๒.๓ ให้สถาบันศาสนา ศาสนสถาน สถานศึกษา ชุมชน และครอบครัว เป็นฐานในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม โดยใช้งบประมาณจากรายได้แผ่นดิน	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัด/สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด/สถาบันทางการศึกษา	
กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างความเป็น เอกภาพในสังคมไทย ด้วยคุณธรรม	๓.๑ ส่งเสริมการใช้หลักธรรมทางศาสนา เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้มแข็งแก่สังคมไทย	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สำนักงานจังหวัด/อำเภอ	
	๓.๒ ให้ทุกหน่วยงานและบุคลากรของภาครัฐต้องมีหน้าที่ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	หน่วยงานภาครัฐทุก หน่วยงาน	
	๓.๓ นำทุนทางวัฒนธรรมเป็นกลไกส่งเสริมให้คนในสังคมมีคุณธรรมอย่างมีเอกภาพ	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกแห่ง	
	๓.๔ ให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม กำหนดตัวชี้วัดคุณธรรมอย่างน้อย ๑ ตัวชี้วัด ในคุณสมบัติและเกณฑ์การคัดเลือกบุคลากรที่มีผลงานดีเด่นในด้านต่าง ๆ เพื่อให้รางวัลและเชิดชูเกียรติบุคคลดังกล่าวที่ผลงานและคุณธรรม	ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาสังคม	

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมคุณธรรม

- วัตถุประสงค์
๑. เพื่อเป็นการสร้างและขยายภาคีเครือข่ายคุณธรรมในสังคมให้เพิ่มมากขึ้น
  ๒. เพื่อผนึกกำลังทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม อันเป็นการกระตุ้นสังคมให้เกิดกระแสแห่งการส่งเสริมคุณธรรมอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นพลังที่สร้างสรรค์สามารถขึ้นนำสังคม
  ๓. เพื่อสร้างและพัฒนาบุคคลหรือองค์กรเครือข่ายให้เป็นแบบอย่าง ในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมคุณธรรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์
  ๔. เพื่อสนับสนุนให้มีการยกย่องเชิดชูบุคคล และองค์กรที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมในระดับต่าง ๆ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. จำนวนโรงเรียน ชมรม สมาคม หรือองค์กรที่เข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่าย
๒. จำนวนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ หน่วยเผยแพร่คุณธรรม และหน่วยเผยแพร่หลักธรรมในศาสนาอื่น
๓. มีภาคีเครือข่ายส่งเสริมคุณธรรมดีเด่นระดับระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น

แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมและบทบาทของหน่วยงาน

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างและขยายเครือข่าย การขับเคลื่อนคุณธรรมใน ทุกภาคส่วน	๑.๑ กำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการ สร้างภาคีเครือข่ายของทุกภาค ส่วนโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประสานงานความร่วมมือในการ ส่งเสริมคุณธรรม	สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัด/อำเภอทุกอำเภอ	- หน่วยงานของรัฐ - หน่วยงานภาครัฐ - หน่วยงาน รัฐวิสาหกิจ - หน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐ หรือเป็นกลไกของรัฐแต่ไม่ เป็นองค์กรของรัฐ
	๑.๒ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วน ต่าง ๆ ในบริบทของพื้นที่เพื่อให้มีการ จัดทำแผนส่งเสริมคุณธรรมที่สอดคล้อง กับแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๔)	สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัด/อปท.ทุกแห่ง	-หน่วยงานภาครัฐกิจ เอกชน -หน่วยงานภาคประชา สังคม
	๑.๓ ส่งเสริมการจัดตั้งเครือข่ายการมี ส่วนร่วมในระดับจังหวัด โดยจัดตั้ง คณะกรรมการขับเคลื่อนแผนแม่บท ส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด	สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัด	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๑.๔ ส่งเสริมการจัดตั้งและการดำเนินงานของชมรม ชุมชน สมาคมหรือกลุ่มที่ส่งเสริมคุณธรรม	ปกครองจังหวัด/อำเภอ/ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สภาองค์กรชุมชน	
	๑.๕ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ หน่วยเผยแพร่คุณธรรมและหน่วยเผยแพร่หลักธรรมในศาสนาอื่นตามความเหมาะสม	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัด/กศน.จังหวัด	
	๑.๖ ระดมพลังภาคีเครือข่าย ประสานความร่วมมือ และสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในทุกระดับ ทั้งในและนอกชุมชน เพื่อขับเคลื่อนหลักคุณธรรมแห่งชาติ	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สมาชิกคุณธรรมในพื้นที่	
กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาเครือข่าย ขับเคลื่อนคุณธรรม	๒.๑ ส่งเสริมให้ภาครัฐเป็นกลไกหลัก เฝ้าระวังทางสังคมเพื่อป้องกันการทำลายระบบคุณธรรมของสังคม	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สนง. ประชาสัมพันธ์จังหวัด	
	๒.๒ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบทบาทหน้าที่ผู้เผยแพร่ศาสนาต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อน และถ่ายทอดงานด้านส่งเสริมคุณธรรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัด/กศน.จังหวัด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย วิทยาลัย พุทธโสธร/	
	๒.๓ ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนิกชนของศาสนาที่ทางราชการรับรอง	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัด/องค์กรทางศาสนา ทุกแห่ง	
	๒.๔ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา-วันอาทิตย์ หน่วยเผยแพร่คุณธรรม และหน่วยเผยแพร่หลักธรรมในศาสนาอื่นตามความเหมาะสม	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัด	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนภาคี เครือข่ายทุกภาคส่วนใน การดำเนินงานด้าน คุณธรรม	๓.๑ ให้ประชาชนโดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก และเยาวชนได้มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นและวางแนวทางการ ส่งเสริมคุณธรรม เพื่อนำไปประยุกต์ ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองและสังคม	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทุกแห่ง/ประธานคณะกรรมการ ประสานและส่งเสริมการศึกษา เอกชนจังหวัด/ประธาน กรรมการอาชีวศึกษาจังหวัด/ กศน.จังหวัด/สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด	
	๓.๒ ส่งเสริมให้มีการยกย่องเชิดชูภาคี เครือข่ายส่งเสริมคุณธรรมดีเด่น ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับ ท้องถิ่นเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ สภาองค์กรชุมชน	
	๓.๓ ดำเนินการจัดประชุมสมัชชา คุณธรรมในพื้นที่	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)	
กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างระบบบริหารจัดการ ภาคีเครือข่ายและแหล่ง เรียนรู้ที่เอื้อต่อการ ส่งเสริมคุณธรรม	๔.๑ จัดทำแผนบูรณาการ สร้างความ เข้มแข็ง ให้แก่ภาคีเครือข่ายและพัฒนา บทบาท โดยเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่าย ร่วมบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้าง สิ่งแวดล้อมและบริบทของสังคมให้เอื้อต่อ การส่งเสริมคุณธรรม	สำนักงานจังหวัด/ สำนักงาน พมจ./อปท.	
	๔.๒ พัฒนาระบบบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมโดยให้มี การขึ้นทะเบียนเป็นฐานข้อมูลเพื่อให้เกิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านคุณธรรม	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	
	๔.๓ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาคี เครือข่าย ให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน ทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาประชาชนให้มี คุณธรรมในกลุ่มวัยต่าง ๆ	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	
	๔.๔ สร้างระบบภาคีเครือข่ายให้มีพลัง โดยมีจิตสำนึกร่วมรับผิดชอบต่อการ ส่งเสริมคุณธรรมของสังคม	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๔.๕ สร้างต้นแบบและผลักดันให้เกิด การส่งเสริมคุณธรรมอย่างมีทิศทางและ ต่อเนื่อง	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมให้จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมในระดับประเทศ
ประชาคมอาเซียน และประชาคมโลก

- วัตถุประสงค์ ๑. เพื่อสร้างความร่วมมือด้านคุณธรรมระหว่างประชาคมอาเซียน และประชาคมโลก
๒. เพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคง สันติสุขและสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี
และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนหลักการที่เป็นสากลแต่ยังคงเอกลักษณ์ความเป็นไทย

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. ประชาคมอาเซียนร่วมมือกันจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและ
รักษาความสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. มีศูนย์เรียนรู้ทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมเพื่อความรู้สู่ประชาคมอาเซียน

แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมและบทบาทของหน่วยงาน

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความร่วมมือ ระหว่างประชาคม อาเซียน ในด้านการอยู่ ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร แบ่งปัน และมีจิต สาธารณะ	๑.๑ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง ประชาคมอาเซียน ในเรื่องการนำ คุณธรรมสู่สังคมทุกระดับบน วัฒนธรรมที่หลากหลาย	สำนักงาน พมจ./สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด/กอ.รมน. จังหวัด/มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์/สำนักงาน จังหวัด	-หน่วยงานของรัฐ -หน่วยงานภาครัฐ -หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ -หน่วยงานภาคธุรกิจ เอกชน
	๑.๒ นำผลของการศึกษาการ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ อย่างมีประสิทธิภาพโดยเคารพและ สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมจารีต ประเพณีและวัฒนธรรมของแต่ละ ประเทศสมาชิก	สำนักงาน พมจ./สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด/สำนัก งานจังหวัด/มหาวิทยาลัย ราชภัฏราชนครินทร์	-หน่วยงาน ภาคประชา สังคม -สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา -สถาบันการศึกษา
	๑.๓ ส่งเสริมให้มีการบูรณาการ ความร่วมมือระหว่างประชาคม อาเซียน เพื่อสร้างเสริมสังคม คุณธรรมอาเซียน	สำนักงาน พมจ./สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด/สำนัก งานจังหวัด/มหาวิทยาลัย ราชภัฏราชนครินทร์	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
	๑.๔ ส่งเสริมให้มีศูนย์ประสานความร่วมมือช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางธรรมชาติและผู้ด้อยโอกาสทางสังคมระหว่างประชาคมอาเซียน	สำนักงาน ปก.จังหวัด/ ปกครองจังหวัด/ปกครองอำเภอ	
	๑.๕ ส่งเสริมคุณธรรมบนฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/สำนักงาน พมจ./ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด/ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ	
	๑.๖ ส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมกับต่างประเทศ เพื่อนำจังหวัดฉะเชิงเทราสู่สากลบนรากฐานวัฒนธรรมที่หลากหลาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏ-ราชนครินทร์/สำนักงานจังหวัด/สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	
กลยุทธ์ที่ ๒ เสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่ง สันติภาพความมั่นคง และความยั่งยืนของ ภูมิภาคอาเซียนด้วย คุณธรรม	๒.๑ ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในประชาคมอาเซียน	มหาวิทยาลัยราชภัฏ-ราชนครินทร์/สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด/สภาวัฒนธรรมทุกระดับ	
	๒.๒ ส่งเสริมให้บุคลากรด้านวัฒนธรรม และประชากรอาเซียนเป็นมิตร เป็นเพื่อนบ้านที่ดี มีความรักจริงใจต่อกันอย่างยั่งยืน	สำนักงานจังหวัด/ มหาวิทยาลัยราชภัฏ-ราชนครินทร์/สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	
	๒.๓ ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อนำความรู้สู่ประชาคมอาเซียน	สำนักงานจังหวัด/ มหาวิทยาลัยราชภัฏ-ราชนครินทร์/สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงานขับเคลื่อน	
		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานร่วม
กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างคุณธรรม และความร่วมมือระหว่าง ประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกในการ ตระหนักและรักษาความ สมดุลของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	๓.๑ ส่งเสริมบทบาทของผู้นำและ ประชาคมอาเซียนร่วมกันอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และรักษาสิ่งแวดล้อม ด้วยคุณธรรม	สำนักงานทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัด	
	๓.๒ ส่งเสริมการสร้างอุทยานการ เรียนรู้ด้านคุณธรรมและสิ่งแวดล้อม ในระดับจังหวัด ระดับชาติและระดับ ประชาคมอาเซียน	สำนักงานทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัด/ศูนย์ศึกษาการ พัฒนาเขาหินซ้อนฯ	
	๓.๓ ส่งเสริมให้ประชากรอาเซียน และโลกเห็นคุณค่าของทรัพยากรและ ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน อย่างมีคุณภาพ	สำนักงานทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัด	
	๓.๔ บูรณาการและสร้างการมีส่วนร่วม ให้ทุกภาคส่วนจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทั้งในจังหวัด ประเทศ ประชาคมอาเซียนและ ระหว่างประเทศ โดยยึดหลัก คุณธรรม	สำนักงานทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัด	

๘. ผลที่ได้รับจากแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัด

๘.๑ ระดับสังคม

(๑) เกิดชุมชนคุณธรรม สังคมคุณธรรม เป็นสังคมที่ยึดมั่นในสถาบันชาติ สถาบันศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเอื้ออาทรอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและสมานฉันท์ โดยมีระบบการเสริมสร้างคุณธรรมอย่างเข้มแข็ง

(๒) ระบบการศึกษามีกิจกรรม/หลักสูตรที่ส่งเสริมคุณธรรมที่ชัดเจน

(๓) มีการรณรงค์ส่งเสริมคุณธรรมอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

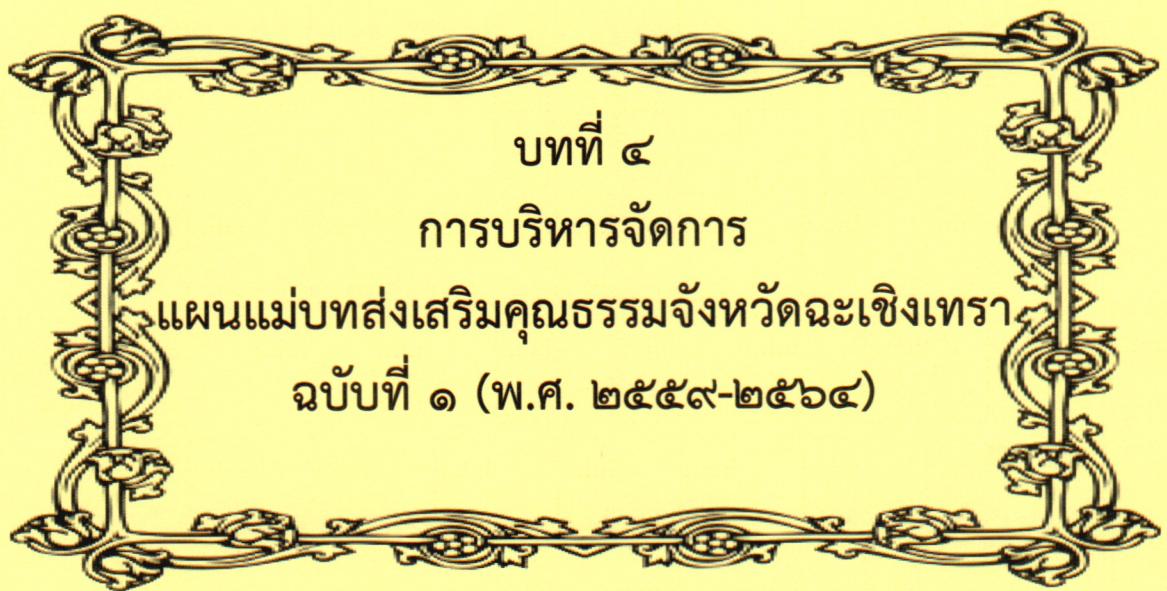
(๔) ทุกภาคส่วนของสังคมให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

(๕) เกิดชุมชนคุณธรรมและบุคคลต้นแบบคุณธรรมที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเพิ่มขึ้น

๘.๒ ระดับประชาชน

ประชาชนมีพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงาม โดยปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิต ดำรงรักษาไว้ซึ่งวิถีวัฒนธรรมไทย มีความสุขอย่างมั่นคงและยั่งยืน

บทที่ ๔

การบริหารจัดการ

แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา

ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔)

บทที่ ๔

การบริหารจัดการแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา

ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔)

๑. การบริหารจัดการแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัด

กระบวนการเพื่อให้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) นำไปสู่การปฏิบัติและประสบผลสำเร็จได้จะต้องอาศัยการบริหารจัดการ ซึ่งมีระบบและขั้นตอนในการดำเนินงาน เนื่องจากปัจจุบันมีหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมหลายหน่วยงาน โดยที่ยังไม่มีการกำหนดทิศทางหรือบูรณาการแนวทางให้เป็นเอกภาพเดียวกัน รวมทั้งยังไม่มีหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการประสานภารกิจดังกล่าวในภาพรวมของจังหวัด เพราะฉะนั้น การมีแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม ภารกิจด้านการส่งเสริมคุณธรรมอย่างชัดเจน และมีการบูรณาการจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) นี้จะทำให้มีหน่วยงานที่จะเป็นศูนย์กลางในการประสานและพัฒนางานอย่างต่อเนื่องในทิศทางเดียวกันทั้งจังหวัด ตามยุทธศาสตร์ประชารัฐเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ในแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) นี้ ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจ วัตถุประสงค์หลัก ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานโดยตรง ทั้งที่เป็นหน่วยงานหลักและหน่วยงานร่วม สามารถนำไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติงานหรือกำหนดนโยบายส่งเสริมคุณธรรมภายใต้บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานได้ เนื่องจากแต่ละหน่วยงานอาจจะมีข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป เช่น การขาดงบประมาณเพื่อการปฏิบัติตามแผนแม่บทฯ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมในหน่วยงานหรือสร้างความเข้าใจในแผนแม่บทฯ การมีภารกิจหน้าที่ไม่อำนวยให้ปฏิบัติงานตามแผนแม่บทฯ ได้อย่างชัดเจน เป็นต้น

นอกจากการบริหารจัดการแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีการกำกับติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการ เพื่อจะช่วยให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ทราบว่าการส่งเสริมคุณธรรมในสังคมไทยที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการมากน้อยเพียงใด หรือดำเนินการประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพหรือไม่ ผลจากการกำกับติดตามและประเมินผลจะให้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ จุดแข็ง จุดอ่อน และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานช่วยให้การบริหารจัดการแผนแม่บทฯ มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพราะฉะนั้น การกำกับติดตามและประเมินผลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการแผนแม่บทฯ

๒. หลักการและวัตถุประสงค์การบริหารแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดสู่การปฏิบัติ

การบริหารจัดการแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) สู่การปฏิบัติ มีหลักการ และวัตถุประสงค์ ดังนี้

๒.๑ หลักการ

หลักการพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการแผนแม่บทฯ สู่การปฏิบัติ เป็นการขับเคลื่อน การส่งเสริมคุณธรรมอย่างเป็นขั้นตอน สร้างการยอมรับและการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม อย่างกว้างขวาง มุ่งให้เกิดกระบวนการบูรณาการเชื่อมโยงแผนแม่บทฯ ทั้งฉบับ กับทุกภาคส่วนของสังคม พร้อมทั้งผลักดันให้คนไทยทุกภาคส่วน ร่วมเสริมสร้างคุณธรรมทุกองค์กร ดังนี้

๑) ขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรมในระดับจังหวัดโดยยึดแผนแม่บทฯ เป็นกรอบทิศทาง ในการปฏิบัติในระดับต่าง ๆ สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล-จังหวัด-พื้นที่-ภารกิจ-การมีส่วนร่วม

๒) กระจายการส่งเสริมคุณธรรมลงสู่พื้นที่ โดยยึดหลักพัฒนาพื้นที่ตามภารกิจและการมีส่วนร่วม ให้ อำเภอ-ตำบล-ชุมชน เป็นพื้นที่ในการขับเคลื่อนและเชื่อมโยงการดำเนินงาน

๓) ใช้องค์ความรู้และกลไกภาคีเครือข่าย เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานในทุกระดับ จนถึงระดับพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น

๒.๒ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทฯ สู่การปฏิบัติด้วยการมีส่วนร่วมของทุก ภาคส่วนของสังคม

๒) เพื่อบูรณาการแผนแม่บทฯ สู่การปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น

๓) เพื่อให้มีระบบการติดตามและประเมินผลเป็นภาพรวมตั้งแต่ระดับจังหวัดจนถึงชุมชน

๓. บทบาทในการขับเคลื่อนขององค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนและประชาชน

ปัจจัยเสริมที่ทำให้การบริหารจัดการแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ประสบ ผลสำเร็จ คือ บทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนและประชาชน ดังนี้

๑) ภาครัฐ มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดสู่ การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ โดยการมีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ การบริหาร จัดการและ สนับสนุนส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร มูลนิธิ อาสาสมัครหรือการรวมตัวในชุมชน ที่มีจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและประชาชนทั่วไป ด้วยกลไกของรัฐที่มีอยู่หรือ สร้างเพิ่มขึ้น

๒) ภาคประชาสังคม ภาคชุมชน และภาคประชาชน สังคม มีความเข้มแข็ง และมีโอกาส เพิ่มขึ้นในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมสู่การปฏิบัติ ซึ่งประชาชนในวงกว้างได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมมากขึ้น และมีช่องทางในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม ร่วมกับภาครัฐและภาคีอื่น ๆ

๓) ภาครัฐกิจเอกชน และภาควิชาชีพ ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรม โดยมีแนวคิดในการดำเนินธุรกิจที่อยู่บนฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

๔) ภาควิชาการและภาคสื่อมวลชน เกิดความตื่นตัวและได้รับการยอมรับมากขึ้นในบทบาทของการส่งเสริมคุณธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานการวิจัย และพัฒนามีบทบาทมากขึ้น ในการเชื่อมโยงงานวิจัยด้านการส่งเสริมคุณธรรม โดยนำหลักการทางวิชาการมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ การบริหารจัดการ ชุมชน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือภายในชุมชน ตั้งแต่การรวบรวมข้อมูล การร่วมกันคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ เกิดเป็นเครือข่ายภาคีในการส่งเสริมคุณธรรม การประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนองตอบต่อการแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมคุณธรรม อันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบัน

๕) ประชาชนทั่วไป มีบทบาทในการสนับสนุนการส่งเสริมคุณธรรม นำหลักธรรมทางศาสนา มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน สร้างเครือข่ายความร่วมมือส่งเสริมคุณธรรมในระดับจังหวัด ชุมชน ท้องถิ่น และเข้าไปมีส่วนร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชน ในการส่งเสริมคุณธรรมในพื้นที่ตลอดถึงให้การสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรมในสังคม

๔. มีหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรทางศาสนา และประชาชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม ในการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) ให้ประสบความสำเร็จ